Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Yolunda

Haftalık Siyasi Gazete

Gerçek

SAYI: 180
14 TEMMUZ 1980
PAZARTESİ
15 LİRA

HALKIMIZ YILMADI YILMAYACAK!

Çorum katliamı halkın kararlı direnci sayesinde kitlesel boyutlara ulaşamadı. Faşist hareketin başta Demirel olmak üzere arkasındaki güçlü desteğe ve hergün yeni ve daha büyük acılarla karşı karşıya bırakılmasına rağmen yılmamıştır. Ve yıldırılamıyacaktır.

Faşist hareketin ve destekçilerinin Kahramanmaraş'ta uyguladıkları kitle katliamı, Çorum'da halk güçlerinin etkin direnciyle karşılaşınca tekrarlanma olanağını bulamadı. Devlet güçlerinin kayıtsızlığına, hatta polisin faşistlere arka çıkmasına rağmen Çorum emekçileri saldırganlara karşı yiğitçe direndiler. Faşist çetelerin saldırılarını on günü aşkın bir süre devam ettirmeleri kolluk güçlerinin, başta iktidarın kasıtlı tavrı olmak üzere yerel yöneticilerin vurdumduymazlığı yüzünden olaylara etkin bir müdahalede bulunmadıklarını göstermektedir. Bununla yapılmak istenen, halkı canını bizzat koruma tedbirlerini almaya itmek ve tüm ülke-

Devamı s. 7, sü. 1'de

Çorum Raporu

Çorum'u hedef seçen faşist Milliyetçi Hareket, dışardan getirdiği katil sürüleriyle birlikte halka saldırdı ve Çorum'u cehenneme çevirdi. Amaçları bellidir. Çorum'u Yozgat benzeri, faşistlerin kalesi yapmak.

Faşistler, Çorum'daki saldırılarını bir ay öncesinden başlatmışlardı. İlerici, demokrat ve sosyalistlerin yoğun olduğu mahallere silahlı saldırılar düzenleyen faşist sürüler, halkın direnişi karşısında şaşkına dönmüş, geri püskürtülmüşlerdi.

Amacına ulaşamayan faşist Milliyetçi Hareket, yeni yeni planlar hazırladı. Çevre illerden otobüsler dolusu silahlı faşist katil Çorum'a getirildi. Şehir merkezinde ve köylerde mezhep kışkırtıcılığı en adi yalanlarla

Devamı s. 7, sü. 3'de

Af Örgütünün raporu:

Türkiye'de işkence yaygın

- **Uluslararası Af Örgütü'nün Türkiye'de yaptığı araştırma sonuçları açıklandı. Af Örgütü, herkesin bildiği gerçeği tekrar dile getiriyor: «Türkiye'de işkence yaygın bir şekilde uygulanıyor.»**
- **Örgüt raporunda şimdiye kadar üç kişinin işkence altında öldürüldüğü belirtiliyor.**

İşkence görenlerin resimleri gazetelerde yayınlanıyor. Ama iktidar, işkence konusunda susmaya, ya da mahcup yalanlamalara başvurmayı yeğliyor. Bu «söylentiler» bozguncuların, yıkıcıların» çıkardığını ileri sürüyor. Şimdi «bozguncular» arasına bir de Uluslararası Af Örgütü katıldı.

Bu kuruluşun 19-30 Mayıs tarihleri arasında Türkiye'de araştırma yapan üyeleri hazırladıkları raporu örgütlerine verdiler. Af Örgütü de Türkiye'de işkence konulu raporunu açıkladı. Buna göre **«Türk makamları, siyasi tutuklulara sistemli ve yaygın biçimde işkence uygulamaktadırlar.»**

Devamı s. 7, sü. 6'da

Gerçek Durum

CHP

1971 faşist rejiminin ardından kitlelerin demokrasi özlemleri doğrultusunda tavır alarak «umut» haline gelen, ama bu umudu gerek iktidarda, gerek muhalefette bulunduğu süre içinde peynir ekmek gibi yiyen CHP, geçtiğimiz hafta bir iç «hesaplaşma» geçirdi.

Emekçilerin çıkarları ile tekelcilerin çıkarları arasında bocalayıp duran ve sonunda terazinin tekelciler kefesini ağır bastıran CHP yönetimi, her konuda tutarsız ve yalpalayan bir politika izleyerek sonunda ne isaya ne musaya yaranamadı ve ikiyüz küsur milletvekiline, aldığı milyonlarca oya rağmen yapayalnız kaldı. Bu sonuca varılmasında CHP'nin özellikle kendi dışındaki demokrasi güçlerine karşı tutumu büyük rol oynadı. İşçi sınıfımızın, öğretmen hareketimizin en önemli örgütlerini kovuşturmalar, tutuklamalar, cezaî tehditler altına aldı. Faşizmi sadece ve sadece Milliyetçi Hareket Partisi'nde somutlanan bir olgu olarak gördü. Ama bu konuda bile ne iktidar olanaklarıyla ne de muhalefet olanaklarıyla bir şey yapamadı. Faşizmin baş destekçisi AP yönetimi ile uzlaşma çabalarını demokrasiyi korumanın (!) esas alanı olarak belirledi. Halk düşmanı, özgürlük düşmanı Demirel yönetimine karşı altı ay sessiz kaldı ve sonra AP ile hükümet olmak üzere AP iktidarını düşürmek için kolları sıvadı. Bunda da başarı kazanamadı.

Şimdi CHP yönetimi şaşkındır. Tüm olup bitenlere CHP içindeki muhaliflerin sebep olduğuna kendisini inandırmak istemektedir. Genel başkana kafa sallamaktan başka bir kişiliği olmayan yönetimin, en geç genel seçimlere kadar partiyi dikensiz gül bahçesine çevirmek istediği anlaşılmaktadır. Parti içinde yapılacak operasyonlarla, ön seçimlerde kullanılacak vetolarla ya da istenmeyen kişilerin önüne kontenjan adayları koymalarla, merkez yoklamalarıyla, «dikenler»in temizlenmesi amaçlanmıştır. Bunda hiç kimsenin kuşkusu olmasın.

CHP iç muhalefeti de başarılı olamamıştır. Ülkemizin içine sokulduğu durumun sağlıklı bir tahlilini yapıp CHP'ye geçerli bir demokrasi mücadelesi programı öneren pek kimse yoktur. Topuz, Baykal grupları zaten büyük ölçüde Parti yönetimine aday gruplar durumundadır. Yani yönetimden stratejide farklı bir niteliğe sahip değildir-

Devamı s. 7, sü. 7'de

Burjuvazinin «milli irade»ye tahammülü!

Fatsa komplosu!

- **Büyük gazeteler işaret verilmişçesine hep birden bir Fatsa kampanyası açtılar. Çorum'dan dikkatleri çekmek ve Fatsa'daki ilerici oluşumları yerle bir etmek için kamuoyunu hazırlamak görevi sanki bu gazetelere verilmişti.**
- **11 Temmuz günü sabaha karşı 3.15'te güvenlik güçleri Fatsa'da burjuva basınının haberini önceden verdiği «Nokta Operasyonu»na başladılar.**

Fatsa egemen sınıfların rahatsızlık kaynaklarından birisiydi. Çünkü bu ilçede son Belediye Başkanlığı seçiminde burjuva partileri mağlup olmuş ve ilerici bir bağımsız aday Belediye Başkanlığına seçilmişti. Üstelik oluşturulan yönetim ilçeye getirdiği hizmetlerle başarılı da oluyordu ve burjuva partileri için tekrar seçilme kapıları her geçen gün daha da kapanıyordu.

Egemen sınıfların Fatsa «çıbanbaşını» ezmeleri için, hem de bugünlerde ezmeleri için bir gerekçe daha vardı. Çorum'daki faşist katliamı unutturmak. Çorum olayları-

Devamı s. 7, sü. 6'da

Metin Yoldaş'ın anısı mücadelemizde yaşayacaktır

Faşistler, yiğit işçi sınıfı sosyalisti Metin Özarıcı kardeşimizi Bafra'da katlettiler.

Samsun'un Bafra ilçesini uzunca bir süredir başlıca cinayet merkezlerinden biri haline getiren MHP'li fa-

Devamı s. 7, sü. 5'de

Basın üzerindeki yeni baskıları kınıyoruz

- **Yürüyüş dergisinin kapatılması, Demokrat Gazetesinin ise Ankara'ya sokulmasının yasaklanması basın özgürlüğü ile bağdaşmaz.**

Ankara Sıkıyönetim Kumandanlığı kararıyla Ankara'da basılan YÜRÜYÜŞ Dergisi yayından menedilmiştir. Kumandanlık, İstanbul'da yayınlanan DEMOKRAT Gazetesinin ise Ankara'ya sokulmasını, bu kentten geçirilmesini yasaklamıştır. Gazete dağıtım ağının önemli bir düğüm noktası olan Ankara'da bir gazetenin geçirilmesinin yasaklanması o gazetenin kapatılmasıyla eşanlamlıdır.

Ülkemizde basın üzerinde birçok anti-demokratik yasa ile büyük baskı olanakları vardır. Ceza Kanunu-

Devamı s. 7, sü. 7'de

İşçi sınıfımız kazanılmış haklarını korumakta sonuna kadar kararlıdır

- **Hazırlanan yasa tasarılarına göre, bir işkolunda mecburî ve tek sendika olacak ve bu sendika bütün organlarıyla hükümetin gözetim ve denetiminde olacak.**

Kurulduğu günden bu yana işçi sınıfının kazanılmış ekonomik demokratik haklarını yoketmek üzere kolları sıvayan azınlık iktidarı, gerici ve faşist güçleri de yedeğine alarak sürdürdüğü saldırılarını daha da azgınlaştırırken bir yandan da kendisine yasal kılıflar hazırlamaktadır. İşçi sınıfının ve emekçi halk güçlerinin giderek yükselen sosyal muhalefetini bastırmak ve sindirmek için tekelci burjuvaziden yana önlemlerin tümünü uygulamaya

Devamı s. 7, sü. 5'de

CHP 11 ay ne yapar ?

CHP ortak grup toplantısında Bülent cevit, partiyi sert muhalefete hazır olmaya çağırdı ve yine Demirel azınlık iktidarını düşürmekten söz açarak, on bir aylık bir «mücadele dönemi»ni hedef gösterdi.

Bu ne anlama geliyor?

Bir kere, CHP'nin, özellikle de CHP merkez yönetiminin, bir erken seçimden kaçtığına dair kamuoyunda yaygın izlenimi güçlendiriyor. Bu da, ayrıca, Demirel azınlık iktidarına bir an önce son verilmesi gerektiği konusunda CHP Genel Başkanının her fırsatta ettiği sözlerle çelişiyor. Dolayısıyla de CHP Genel Başkanının, Demirel azınlık iktidarını bir an önce

Devamı s. 7, sü. 7'de

Gizli ikili anlaşmalar açıklansın

- **ABD ile imzalanan ve kısa adıyla SİA diye bilinen «Savunma İşbirliği Anlaşması» yüz sayfa tuttuğu halde sadece 33 sayfası açıklandı. İncirlik'ten kalkan Amerikan uçaklarının nereye gittikleri konusunda Türkiye'ye bilgi verilmeyeceği anlaşmanın gizli maddelerinde belirtiliyor.**

Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında AP azınlık hükümetince imzalanan ve Savunma İşbirliği Anlaşması diye bilinen anlaşma üzerindeki esrar perdesi koyuluğunu muhafaza ediyor.

Ancak bu anlaşmanın kamuoyunun bilgisine sunulan kısmının sadece otuzüç sayfa olduğu, buna karşılık anlaşmanın yüz sayfa tuttuğu biliniyor. Gizli tutulan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dahi açıklanmayan maddelerin emperyalizme ne gibi olanaklar sağladığı bilinmiyor. Ancak Amerikan basınına yine de bazı sızmalar olmaktadır. Buna göre İncirlik üssünden ve bu üsse inen Amerikan uçaklarının nereye gittikleri veya nereden geldikleri hakkında Türkiye makamlarına bir bilgi verilmemesi AP hükümetince kabul edilmiş bulunuyor.

Ayrıca ikili anlaşmada Türki-

Devamı s. 7, sü. 1'de

NÜRNBERG TOPLANTISINDA BİR KONUŞMA YAPAN TSİP GENEL BAŞKANI KAÇMAZ :

«İkinci sınıf insan muamelesine karşı mücadele verilmelidir»

(HABERİ 3. SAYFAMIZDA)

F. ALMANYA'DAKİ TÜRKİYE'Lİ DEMOKRASİ GÜÇLERİNİN BİRLİĞİ DOĞRULTUSUNDA ÖNEMLİ BİR ADIM

F. Almanya'daki sosyalist ve demokratik güçler biraraya gelmeye ve ortak düşmana karşı ortak mücadele olanaklarını görüşmeye başladılar.

25-26 Haziran tarihlerinde Ankara'da toplanan NATO Bakanlar Konseyi'ni protesto etmek amacıyla FİDEF'in Düsseldorf'daki Genel Merkezinde bir araya gelen ve F. Almanya'daki sosyalist ve demokratik güçlerin önemli bir bölümünü temsil eden toplantıya FİDEF, KOMKAR, Gerçek Gazetesi Avrupa Dayanışma Komitesi, KKDK, Demokrasi İçin Birlik F. Almanya Komitesi ve gözlemci olarak da Sosyal Danışmanlar Derneği ve NRW - Sanatçılar Derneği katıldılar. Demokrasi İçin Birlik F. Almanya Komitesi toplantının ace-

Devamı s. 7, sü. 7'

Akşehir Nasreddin Hoca Şenliği'nin ardından

Remazani'n[illegible] İstanbul'da çizdiği ve özel olarak gazetemize verdiği bir karikatür.

(Büyük Ödülü kazanan İr[illegible] Remazani ile yaptığımız röportaj ve Şenlikle ilgili diğer haber ve yazılarımız 6. Sayfamızda)

CHP'nin DİSK'deki Misyonu Bölücülüktür

Mehmet DİZDAR

DİSK'in 7.'ci Genel Kurulunun sonuçlarıyla ilgili değerlendirmelerimizin birinci bölümünü geçen hafta vermiştik. Şimdi altını çizmemiş gereken diğer önemli noktaları özetlemek istiyoruz.

KİTLE ÖRGÜTLERİNDE SOSYAL DEMOKRASİNİN POLİTİKASI

Daha önce de sık sık belirttiğimiz gibi bugün DİSK'i bekleyen tehlikelerin başında CHP genel merkezinin bölücü kombinezonları ve burjuva komploları gelmektedir.

● CHP'nin burjuva kurmayları, öteden beri halkımızın sekçin kitle örgütlerine, özellikle DİSK ile TÖB-DER'e karşı ardı arkası gelmeyen tertipler içine girmişlerdir. Bu örgütlerin yönetimlerini bir türlü kendi denetimi altına alamayan sosyal demokrat politik merkez, her kongrede onların yönetimini ele geçirmek için uğraşır, bunu yapamayınca ve yapamayacağını anlayınca da, onları bölmek, parçalamak, iç sorunlar yaratmak ya da var olan iç sorunları derinleştirmek için türlü türlü oyunlar tezgahlar.

● Sosyal demokrasinin tutucu merkezi kuşkusuz ki, demokratik kitle örgütlerinde bütün bunları tek başına yapabilecek güce de sahip değildir. Ama «kafasının içinde dokuz tilkinin dolaştığı, dokuzunun da kuyruğunu birbirine değmediği» tanımlamasıyla ünlü olan İsmet Paşa'nın tezgahından geçmiş olan bugünkü sosyal demokrat politik liderler bu tür oyunların inceliklerine vakıftırlar ve bölücü manevralarını yürütürlerken sosyalist hareketin bölünmüşlüğünden yararlanmaktadırlar. Yerli sosyal demokrasi bu oyunlarını sahnelerken, ne yazık ki, kendisine sosyalist hareket içinden daima belli bir müttefik bulmaktadır.

Bu müttefik, kendi grupsal çıkarı için her türlü ilkesizliğe ve her türlü uygunsuz yola başvurmaktan çekinmeyen Birlik Dayanışma siyasetidir.

● Birlik Dayanışma öteden beri birliği ve dayanışmayı sosyal demokrasi ile gerçekleştirmeyi kendisine temel politika edinmiştir. Bilimsel sosyalist siyasal hareketin bölünmüşlüğünü uzun yıllar kabul etmeye yanaşmayan bu politik akım, geçmişte DİSK'de ise TSİP yandaşlarına karşı CHP'nin en gerici kanatlarıyla ittifak kurmaktan çekinmemiştir.

● Birlik Dayanışma siyaseti sendikalarda ve diğer bazı meslek örgütlerinde sosyal demokrasiyi kullanayım derken, gerçekte ve özünde sosyal demokrasinin bu örgütlerdeki operasyonlarına alet olmuştur. Bu yanıyla, küçük hesaplar ve birtakım grupsal çıkarlar uğruna, sosyal demokrasinin sözkonusu örgütlere karşı tertiplediği saldırılara koçbaşı olmaktan kendisini kurtaramamıştır.

Bugün Birlik Dayanışma isyaseti sosyal pratiğin sayısız göstergeleri ve politikleşme içindeki ileri emekçilerin giderek güçlenen birlik özlemleri karşısında artık eski savlarını ve konumlarını koruyamayarak, işçi sınıfı politik hareketinin bölünmüşlüğünü bazan direk, bazan dolaylı yollardan kabul etmeye yaklaşmıştır. Ama ne yazık ki son iki hafta içinde yapılan DİSK ve İlk-San kongrelerinde de açıkça görüldüğü gibi, bu siyaset, sosyal demokrasiye olan eski sevdasından bir türlü vazgeçemediğini göstermiş ve kendisi dışındaki sosyalist güçlerle yakın zamanlarda kurduğu siyasal yakınlıklara rağmen, Birlik Dayanışma'nın temel tercihinin sosyal demokrasi olmakta devam ettiği somut örneklerle bir kez daha anlaşılmıştır.

CHP DİSK'DE YENİ KOMPLOLAR PEŞİNDEDİR

DİSK 7.'ci Genel Kurulu, ne işçi sınıfının ekonomik-demokratik mücadelesi açısından, ne de DİSK'in temel sorunlarına çözümü yönünden hiçbir yenilik getirmemiştir. Tersine, bu kongre örgüt içinde yeni yeni olumsuzlukların başlangıcı ve süregelen olumsuzlukların derinleşmesinin bir işareti olmuştur.

DİSK'de şu anda en ciddi tehlike olan sosyal demokrat bölücülük ,ne yazık ki kongre ortamında ve kongre sonrası seçilen organlarda kendisine küçümsenmeyecek bir manevra alanı bulmuştur. Bir burjuva merkezi olan CHP, kongre platformunda hem bilimsel sosyalizme sövmüş, hem de bilimsel sosyalizm adına her türlü ilkesizliği ve faydacılığı yapmaktan çekinmeyen kendi sadık müttefikini bir kez daha Bizans oyunlarına alet etmiştir.

Böylelikle, CHP, kongreden avantajlı olarak çıkmıştır. Şayet Birlik Dayanışma önümüzdeki dönemde de CHP'inn değirmenine su taşıma siyasetini sürdürürse, hiç kuşku duyulmasın ki, CHP kurmayları kendilerine sunulan bu olanağı da değerlendirmekten geri durmayacaklar ve DİSK'i hem içerden, hem de dışardan darbelerle zaafa uğratmaya uğraşacaklardır.

Bu nedenle, döne döne vurguluyoruz ve özellikle kongre sonuçlarından sonra bir kez daha dikkati çekiyoruz ki, DİSK'de şu anda en önemli görev sosyal demokrat bölücülüğe karşı mücadele etmektir. Hangi grubun ya da hangi sendikacının tutumu, sosyal demokrasinin oyunlarını kolaylaştırıyorsa, yani sosyal demokrat manevralar konusunda tavrını sosyal demokrasiden yana seçiyorsa Türkiye'de işçi sınıfı sosyalizminin varmış olduğu gelişkinlik ve politik etkinlik düzeyi buna izin vermeyecek güçte olacaktır.

Sosyal demokrasi kendi gedikli müttefikleriyle birlikte DİSK'de yeni yeni badireler açmak için elinden geleni yapacaktır. Bu anlamda ,işçi sınıfının bağımsızlığını savunanlar çetin görevlerle karşı karşıya kalacaklardır. Ama bu görev ne kadar zorlu olursa olsun, mutlaka başarılacaktır.

SOSYALİST SİYASETLERÜSTÜ SENDİKACILIĞIN ÇIKMAZI

DİSK içinde sosyalizm adına grupçuluk yapanlar, bugüne değin nasıl ki CHP üstyönetiminin değirmenine su taşıdılarsa, kendisini sosyalist siyasal hareketin üstünde gören ve kaçınılmaz olarak bir çeşit siyasal merkez gibi davranan partisiz sendikacılar da, örgütlü sosyalist siyasal güçlerden uzak durmasının bedelini bu kongrede hayli pahalı ödemiştir. DİSK'in kalıcı birliğinin belirleyici olarak sosyalist siyasal temelde sağlanabileceğini gören tek doğru ve ilkesel görüşten çekinen bugünkü bazı DİSK yöneticileri ne yazık ki kendileri açısından yağmurdan kaçarken doluya tutulmuşlardır. Örgütlü bilimsel sosyalist hareketin DİSK merkezinde bulunmasını kendi siyasal ve sendikal amaçlarına uygun görmeyenler ve bu tek doğru çözüm yolunu yağmur sananlar, bu kez CHP merkezinin DİSK'de tırmanması karşısında doluya tutulduklarını göreceklerdir.

Özetlersek, bilimsel sosyalist siyasal hareketin birliği ve bu birliğe giden yol dışında birtakım kısır değerlendirmelerle dar bakışlarla DİSK'de çözüm arayanlar, sosyal pratiğin her aşamasında ne yaman yanıldıklarını göreceklerdir. Ne sosyalizm adına küçük dükkâncılık ve grupçuluk, ne de sosyalist siyasal güçler üstü sendikacılık, DİSK'i atılıma geçiremez.

DİSK Genel Başkanı Baştürk, genel kurulda yaptığı bir konuşmada şöyle demiştir: «DİSK'de halen üç sendikamız felç haldedir. Birçok sendikamız hastadır. Bunlardan kimilerinin ateşi 38 derecedir, bazılarının ateşi 40'ı geçmiştir...» Bu tespitlere biz de katılıyoruz. Ama bu hastalıkların tedavisini ekonomik-demokratik planda aramak, onun altında yatan gerçek neden, siyadal alanı gözden uzak tutmak, ya da çözümü CHP üstyönetimiyle yapılan birtakım uzlaşmalara bağlamak yeni yeni sendikaların daha felç olmasına, diğer sendikaların da ateşlerinin daha da yükselmesine yarar. Örneğin felç olduğu söylenen sendikalardan birinde, geçen yıl CHP ile Birlik Dayanışma grubu bir operasyon düzenlemiş ,gayrı meşru bir kongre ile sendikayı iki başlı hale getirmiştir. Birlik Dayanışma sayesinde gayri meşru kongreden başkan olarak seçilen kişi, birkaç ay sonra, Ecevit'in 1979 seçim yenilgisini izleyen günlerde topladığı olağanüstü genel kurulda, Ecevit'in tutucu genel yönetim kuruluna girdi. Aynı kişi, DİSK yedinci kongresinde CHP delegasyonunu yöneten ve Mustafa Üstündağ'dan ya da Orhan Birgit'den aldığı direktifleri uygulayan CHP yöneticisiydi. Ve ne yazık ki, gerek Birlik Dayanışmacıların sürekli teşriki mesai içinde oldukları, gerekse Baştürk'ün direkt ya da dolaylı yoldan diyalog kurduğu sendikacıydı.

Gene, Baştürk'ün felçli saydığı sendikalardan bir diğerinde, bu kez DİSK merkezi, CHP'li sendikacılarla birlikte, sendika genel sekreterine ve iki yürütme kurulu üyesine karşı bir saray darbesi düzenlemişti. Sendikanın GYK kendi yetkisi içinde olmayan bir kararı, resmen terkedilmiş eski tüzüğe dayanarak alıyordu.

DİSK kongresinden kısa zaman önce gerçekleştirilen bu saray darbesine kurban edilmek istenen sendika yürütme kurulu üyelerinden birisi de Birlik Dayanışmacıydı.

Demek ki, CHP'liler, bazan Birlik Dayanışmayla beraber DİSK merkezi yanlılarına, bazan da DİSK merkeziyle birlikte Birlik Dayanışmacılara ya da diğer sosyalist sendikacılara karşı tertipler ve operasyonlar içine giriyordu.

CHP'nin bu tutumlarını hâlâ da görmek ya da kavramak istemeyen her eğilim ve kişi, kendince hangi yüce amaçları taşıdığını iddia ederse etsin, kendince hangi küçük mevziyi kazandığını sanırsa sansın, çok iyi bilmelidir ki ,bütün bunlar sosyal demokrasinin bölücü oyunlarına gelmekten başka bir şey değildir.

İşçi sınıfı sosyalistleri, DİSK'teki gelişimleri dikkatle izleyecekler ve bütün bu doğruları yeniden ve yeniden söylemekten bıkıp usanmayacaklar, bilimsel ilkeler zemininde ekonomizme, reformizme ve oportünizme karşı kararlı bir uğraş sürdüreceklerdir.

Çağatay Anadol **Bakış**

Çorum, Demirel ve CHP

Burjuva gazetelerinin en iri kıyımı bile Çorum'daki faşist katliamı üstü kapalı ifadelerle bile olsa açıklamak zorunda kaldı. Bazen mızrak ne kadar gayret edilse çuvala sığmıyor.

Ama Demirel, mızrağın çuvala sığıp sığmadığına aldırış etmez bir tavırla Çorum olaylarını «komünist tahriklere» bağlayıverdi. Bu pervasızlık Demirel'in iktidar stratejisinden ileri geliyor. İlk genel seçimlerde tek başına değilse bile MHP desteğiyle iktidara gelebileceğini hesaplayan Demirel, demokratik muhalefetin ezilmesinde milliyetçi hareketin vurucu gücünden yararlanmakta kararlı. Faşist terör altında bulunan kentlere yeni kentler eklemek, kitleleri gerek Amerikancılıkta, gerek tekelci sermayedarların borusunu öttürmekte kendisiyle kolkola yürüyen Türkeş ile iktidarda kader birliği etmek Demirel'in stratejisinin ana hatlarını teşkil ediyor.

Çorum faşist terörü bunun en somut ve yakın göstergelerinden biri olmuştur. AP iktidarının emrindeki güvenlik kuvvetlerinin olaylara seyirci kalmak bir yana, faşist teröre dolaylı destek olmaları, saldırganlara değil saldırıya uğrayanlara yüklenmesi ancak böyle açıklanabilir.

Faşist terörün henüz ulaşamadığı yerlerde ise kamu güçlerini kanunsuz bir şekilde kullanmak Demirel'in sıkça başvurduğu yöntemlerden biridir. «Çorum'u bırakın, Ordu'ya bakın, Ordu'ya!» demesi hem faşist terörü himaye etmesinin, hem de bugünlerde neler planladığının bir göstergesi olmuştur.

Demirel'in işçi sınıfına, emekçi halka, demokrasiden çıkarı olan herkese çok karanlık bir gelecek hazırlamakta olduğu ayan beyan ortadadır.

Ve bunu görmeyecek kadar kör olarak sadece CHP'nin sağ kanat yönetimi kalmıştır. Onlar hâlâ daha, «demokrasiyi Demirel ile kurtarmak» hayallerinde boğulmaktadırlar. Dolayısıyla demokrasi mücadelesinde büyük bir işleve sahip olabilecek olan CHP ile birlikte, demokrasinin kendisi de şiddetli bir nefes darlığı içine düşmektedir.

Bu satırlar yazıldığı sırada CHP grubundaki görüşmelerde tartışmaların demokrasiyi korumak ve güçlendirmek konusunda yeni bir strateji üzerinde mi odaklanacağı, yoksa yüzeysel suçlamalarla mı büyüyüp gideceği belli olmamıştı. Şimdiye kadar CHP içindeki muhalefet, kendini somut bir anti-faşist mücadele planıyla tanımlamamıştır. Bu yüzden de kişiler Topuz'cu, ya da Baykal'cı, vb. şekilde belirlenmektedir. CHP sol kanadına düşen görev, bu sun'i ayırımları yıkmak ve kişileri tutarlı demokrasi savunuculuğunda odaklaştırmak olmalıdır. CHP içinde sağlıklı ve giderek Parti yönetimine aday bir muhalefet ancak böyle oluşturulabilir.

AP ile birlikte —biraz garip ama— AP'ye karşı mücadele anlayışı Bülent Ecevit'in ve taraftarlarının tavrıdır. Bu bakış faşist terörün arkasındaki AP olgusunun temel sınıfsal çıkarlardan kaynaklanan bilinçli bir politik şekillenme olduğunu göremeyenlerin kaynaklanmaktadır. CHP yönetimi tabir uygunsa «eğri yoldaki AP'yi doğru yola çekmeyi» demokrasiyi kurtarmanın anahtarı olarak belirlemektedir. Oysa, ülkemizdeki sınıflar mevzilenmesinde AP'nin yolu «eğri» değildir. «Eğri» olan, CHP'nin yoludur. Demokrasiyi özleyen sınıflar kimlerse demokrasi onlarla birlikte savunulur ve geliştirilir. Despotizmi özleyenlerle işbirliği etmenin koşulu ise despotizme şu ya da bu şekilde hizmet etmekten geçer.

«KATALİZÖR» DİSK

A. Hamdi KARSU

Geçen hafta bu sütunda yayınladığımız yazımızda paragraflar karışmış ve bir paragraf düşmüştür. Aksaklığı düzelterek yazıyı yeniden yayınlıyoruz. Okurlarımızdan özür dileriz.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, DİSK Genel kurulunda yaptığı konuşmada «sosyalist hareketin birliğini sağlamada DİSK'in katalizör rol oynayabileceğini ,oynaması gerektiğini» belirtti. Esasen bu görüş yeni değildir. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, DİSK'in böyle bir rolü olabileceğine yıllardan beri dikkati çekmektedir.

TSİP'in bu değerlendirmesinden şu sonuçları çıkaranlar var:

1 — DİSK, bir sendikadır. Sosyalist bir örgüt değildir. TSİP, DİSK'e böyle bir rol yakıştırmakla, işin içine «sosyalist olmayan bazılarını» karıştırmış olmaktadır. Halbuki bu sorun, bilimsel sosyalist siyasi hareketlerin kendi aralarındaki bir sorundur.

2 — TSİP, DİSK altıncı kongresi sonuçlarını «DİSK'in CHP'lileşmesi» olarak değerlendirmiş ve bu sonucu «Kemal Türkler yönetiminin politikalarına» bağlamıştı. Şimdi DİSK'e «katalizör» rolünü yakıştırmakla, «CHP'lileşme» olarak değerlendirdiği DİSK yönetimini «sosyalist hareketin birliğinde taraf» görüp «aklamış» olmuyor mu?

3 — DİSK, gerçekten de sosyalist hareketin birliğini sağlayabilir. Çünkü sosyalist örgütlerin beş bin kişiyi ancak toplayabildiği dönemde DİSK iki yüz binlik mitingler yapabilmektedir. DİSK bu işe el atsın, başı çeksin, alsın götürsün!

Politikada yapaylık ve ideolojik yavanlık budur. Bu iddiaları sonuncusundan başlayarak ele alalım:

3 — Yukarıdaki görüşlerden sonuncusu, geçtiğimiz hafta bu sütunlarda bir başka arkadaşımız tarafından ele alınmış ve bu görüşün değişik varyantlarına değinilmişti. Bu yazımızda ilk ikisinin yanlışlığı üzerinde duralım.

2 — Türkiye Sosyalist İşçi Partisi «katalizör» olma rolünü DİSK'e vermektedir, yönetimine değil. Bu ikisi çok farklı şeylerdir. DİSK yönetimi «CHP'lileşmiş» olsa da, DİSK'in sosyalist hareketle ilişkileri ve bağları bitmez. Hatta bir önceki kongre sonrasında, TSİP «DİSK yönetimi örgütü CHP'nin güdümüne sokamaz. Daha ileri bir görüntü vermek zorundadır. Çünkü DİSK yönetiminde başka türlü davranılmasına olanak yoktur» şeklinde değerlendirme yapıyordu.

Yani, TSİP'in DİSK'e yakıştırdığı rol, örgütün nesnel ve sınıfsal konumundan kaynaklanır. DİSK yönetimi ise, ancak örgütün bu fonksiyonuna uygun davranmakla yükümlü olabilir. DİSK yönetimini politik kimliği ile değerlendirmek, ama DİSK'in sınıfsal konumunu ve bağrındaki işçi unsurların ileri politik düzeyini unutmamak gerekir.

1 — Altıncı Kongreyi TSİP'in değerlendirmesi, «DİSK'in CHP'lileşmesi» şeklinde değildi. Böyle düşünmek, «DİSK yönetimi 6.'cı Kongre öncesinde bilimsel sosyalistti, Kemal Türkler'in düşmesinden sonra CHP'li oldu» gibi yanlış bir yargıdır. Bu yargının da sahibi Kemal Türkler taraftarlarıdır. TSİP'in 6.'cı Kongreyle ilişkili yargısı şöyleydi: «DİSK yönetimi hiçbir zaman bilimsel sosyalist olmamıştır. Sadece belli bir siyasal çevre, bilimsel sosyalist olmayan Kemal Türkler yönetimine son yıllarda iğreti bir bilimsel sosyalist ve proleter enternasyonalist tül geçirmiştir. 6.'cı Kongrede bu yanıltıcı kılıf kalkmış ve eşyanın tabiatı çıplak gözle bile görülebilecek bir duruma gelmiştir.» Gene TSİP, CHP üstyönetiminin 6.'cı Kongre öncesinde DİSK merkezini ele geçirmek üzere harekete geçtiğini, fakat bu operasyonda başarılı olamadığını söylemiştir. Siyasal birlik sorunlarında DİSK'e belli bir katalizörlük düşebileceği sorununa gelince:

TSİP'in DİSK'e yakıştırdığı rol, sadece «katalizörlüktür»! Peki «katalizör» ne dir?

Katalizör, kimyasal süreçlere katılan, süreci kolaylaştıran, ama sürecin sonunda hiç bir değişikliğe uğramak sızın ve ilk haliyle açığa çıkan elementlere verilen isimdir! DİSK'e katalizör rolünü yakıştırmak, ne DİSK'i sosyalist hareketin birliğinde «taraf» görmektir, ne de DİSK yönetimini kendi siyasal kimliğinden muaf tutmaktır. Ya nedir?

TSİP'li delegelerin karar komisyonuna ilettikleri ve kongrede dağıttıkları bir «karar taslağı» bunu şöyle belirtti:

Sosyalist hareketin birliğini sağlamak amacıyla «...bilimsel sosyalistlerin birlikte eylem yürütmeleri için kendi eylem sahasında somut imkânlar yaratmayı» ve «...sosyalist birlik için subjektif şartların olgunlaşmasına katkıda bulunmayı» DİSK genel kurulu karar altına alır.

Sınıf mücadelemizin ana sorunlarından biri olan sosyalist birlik meselesinde, «kolaylaştırıcı,» «katkıda bulunucu» araçları devreye sokmaktan kaçınlar «zorlaştırıcı», «engelleyici» araç ve politikalarla başbaşa kalırlar.

BİLSER'de faşist işgale hazırlık

Bilecikten Yaşar AKKAMIŞ bildiriyor — İki ay önce üretime başlayan BİLSER Seramik Fabrikasında faşist örgütlenme ağırlık kazanmaktadır. Bilecik'te kurulu fabrikanın temel inşaatından bu yana ter döken işçilerin, haklarını alabilecek sendikal örgüt DİSK'i örgütleme girişimlerine karşın, fabrikanın faşist yöneticileri, işçilerin örgütsel birliğini kırmak amacıyla Çanakkale Seramik Fabrikasından «Kalifiye Eleman» etiketi altında MİSK üyesi 50 militanı fabrikaya sokarak, her geçen gün sendikal ihtilâfı çıkmaza götürmek amacındadır. İşyerindeki Keramik-İş üyesi işçilere MİSK üyesi faşist militanları saldırtan BİLSER yöneticileri, Bilecik ilinin MHP yanlısı Emniyet Müdürü, MHP İl Örgütü ve AP'li Vali Mehmet Erdem ile dayanışma içerisindedir.

İlde, faşist terör tırmanışa geçirmek için devlet terörü ile işbirliği yapan MHP il örgütü ve ÜYD üyeleri, fabrikaya iş müracaatında bulunmak için gelen kişileri zorla ÜYD'ne götürerek üye yapmaya çalışmaktadırlar. Faşistlerden gelen üyelik tekliflerini kabul etmeyenler ise dövülmekte, saldırıya uğrayanlar polise gittiklerinde ise, herhangi bir hukuksal işlem yapılmamaktadır.

İl Özelinde başgösterebilecek yoğun olayların önlenebilmesi ve faşist saldırıların açıklık kazandığının ilgililere duyurulması amacıyla Demokratik Kuruluşların girişimlerde bulunmaları bekleniyor...

Antalya'da polis provokasyonu boşa çıkarıldı

Haziran ayı içinde Isparta. Konya ve İzmir'den gelen toplum zabıtaları, Antalya'da polis terörü estirip, sıkıyönetimin Antalya'ya da gelmesi için ellerinden gelen her türlü provokasyonu 11 gün boyunca, şiddetli bir şekilde sürdürdü. Bu tür provokasyonları yaratmakta profesyonel olan İzmir ekibi, İzmir başarısını (!) tüm çabalarına rağmen Antalya'da sağlayamadı. 11 gün içerisinde aranmadık kahvehane, dükkân ve ev kalmadı. Antalya halkı, bu kavurucu sıcaklarda evlerinde oturulmaya mahkum edildi. Turizm şehri Antalya'da, turistler bile akşamları saat 21'den sonra polis korkusuyla dışarı çıkamamaktadırlar.

Bunun en açık örneği, 8 haziran pazar günü yaşandı. Antalya'nın merkezi sayılabilen Üç Kapılar mevkiinde bulunan Kadir Erdoğan'a ait gazete bayiinde İzmir toplum zabıtaları tarafından arama yapılmış, daha sonra hiçbir suç unsuru bulmadıkları halde işyerini tahrip etmişlerdir.

Kadir Erdoğan, olayı muhabirimize şöyle anlattı:

«8 Haziran pazar günü, Alanya Kaymakam Vekili, Emniyet Müdürlüğü Mali Şube polis memuru, Antalya Toplum Zabıtasından ve Yeni Kapı Karakolundan iki polis memuru ve iki öğretmen arkadaşla birlikte büfenin yanında gölgede oturmuş sohbet ediyorduk. Bu sırada iki polis gelerek, büfede arama yaptılar. 3 dakika sonra da İzmir toplum zabıtasına ait 35 kadar polis gelerek bizi çember içine aldı. Hepsi silahlarını çıkarıp ateşe hazır bir şekilde bizi hedefledi. İçlerinden biri, AKREP isimli otomatik silahı mali şube polisinin sırtına dayadı ve bizi tekrar aramaya başladılar. Sivil ve resmi olan polis arkadaşlarımın ellerinde DEMOKRAT ve CUMHURİYET gazeteleri vardı. Bu arkadaşlara hakaret ederek: «Bunlar yasaktır, siz bunları okuyamazsınız!» dediler. Onur kırıcı sözler ettiler. Arkadaşlar polis olduklarını bildirdikleri halde provokasyon yaratmak, bu arkadaşlara silah çektirtmek ve onları taramak için her türlü kışkırtmaya başvurdular. Daha sonra 2 kasa birayı kırıp, gazetelerimi yırtarak beni de hırpaladılar. Bütün bunlara karşı arkadaşlarım ve ben, sabırlı davrandık. Bu haksız uygulamadan doğan maddi ve manevi zararımın karşılanması için Emniyet Karakoluna başvuruda bulundum. Olumsuzluklarla karşılaştım. Daha sonra Cumhuriyet Savcılığına 8.6.1980 tarihli b[illegible] dilekçe ile açıklayıcı bir şek[illegible] başvurdum. Ama hâlâ s[illegible] ç alamadım. Bütün bunla[illegible] yetmiyormuş gibi, bir gün sonra GAMEDA Antalya b[illegible]şbayii büfeme gelerek, [illegible] nin bayiliğini elinden [illegible] aki

Devamı s. 7, [illegible]'de

Okurlardan

Sosyal demokrasinin «kardeşi» - MHP

18.6.1980 günü TRT'den 20.30 haber bültenini hepimiz izledik. Birgün önce CHP Nevşehir İl Başkanının öldürülmesi üzerine Nevşehir'de, bizzat CHP genel başkanı Ecevit'in de katıldığı bir cenaze töreni sırasında kalabalık kitle, hem de güvenlik önlemlerinin alınmasına rağmen, nasıl alınmışsa; «kardeş parti MHP»liler tarafından balkon ve binalardan taş ve kurşun yağmuruna tutulmuştur. 4 parlamenter ve birçok CHP'li vatandaş yaralanmıştır. Sayın Ecevit, durumu bildirmek için Başbakan ve Genel Kurmay başkanını telefonla aramak istemesine rağmen PTT engeller çıkartmıştır.

Bir zamanlar beş parmak örneği «kardeş parti» ilân ettikleri, faşist milliyetçi hareket ve yandaşlarının, «kardeş» olup olmadıklarını, Nevşehir cenaze töreninde en açık bir şekilde görmeyen kalmamıştır.

«Faşizmi ezeceğiz» diye avazı çıktığı kadar bağıran sayın Ecevit «kardeş parti» ilân ettiği MHP faşist değilse kimi ezecektir?

Sosyal Demokratların aklı başına ne zaman gelecektir? Faşizmin kendisine dokunmayacağı pembe rüyasından ne zaman uyanacaklar? Hergün öldürülen CHP'lileri, ilericileri, sosyalistleri insan yerine saymamaktamıdırlar? Kitle katliamlarını görmemekte midirler? Yoksa bir bakanın yaptığı açıklama gibi «normal CHP'liler öldürülmüyor» mantığıyla mı meseleye bakıyorlar?

Faşizmi ve MHP'yi tanımaları için illâ da 67 il başkanı, ilçe başkanları, yönetim kuru'u üyeleri, Belediye Başkanları, hattâ parlamenterlere varıncaya kadar, bir çoğunuzun öldürülmesi mi gerekir? Ne zaman ayılacaklar bu rüyadan?

Rayına oturtulmak istenen faşizme geçit vermemek için, alabildiğine artan hayat pahalılığını, sömürüyü durdurmak ve insanca yaşamak için zaman yitirmeden demokrat, ilerici, yurtsever ve sosyalistin birer birer, örgütlerine sahip çıkarak ANTİ-FAŞİST CEPHE'yi taş taş üstüne koyarak yaratma'arı kaçınılmazdır. «Faşizm mukadder değildir» Değildir ama gelmesini mi bekleyeceğiz?

Sosyalistlerin yaptığı «birlik» ve «işbirliği» çağrılarına ses vererek sağlanacak olan beraberlikler sayesinde faşizmin önü alınabilir.

YAŞASIN ANTİ-FAŞİST CEPHE BİRLİĞİ!
YAŞASIN SOSYALİZM!

Seyfi Şimşek/Gemlik

Nürnberg toplantısında bir konuşma yapan TSİP Genel Başkanı:

«İkinci sınıf insan muamelesine karşı mücadele verilmelidir»

F. Almanya'daki gezisi sırasında Nürnberg'de düzenlenen bir salon toplantısında konuşan Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, yurt dışındaki işçilerin ikili konumlarını ele alarak bir değerlendirme yapmış, konuya değin görüşlerini ve çözüm yollarını dile getirmiştir. Kaçmaz'ın sözleri özetle şöyledir:

«Sizlerin, yurt dışında çalışan işçilerimizin durumu ikili bir nitelik arzediyor. Bir yanda yurt dışına itilmişsiniz. Burada, size bir hayli yabancı bir toplum içinde yaşamaya zorlanmışsınız. Bu durumun yol açtığı sayısız olumsuzluklar var.

Öte yandan, kaderiniz sıkı sıkıya Türkiye'ye bağlı. Buraya geçici bir süre için gelmişsiniz. Amacınız, yurtta bir dikili ağaç edinmek. Döndüğünüzde geçiminizi garanti altına alacak bir çare bulmaya çalışıyorsunuz. Bunun için de vargücünüzle çalışıp dişinizden tırnağınızdan artırdığınızla memleketimizde sizi geçindirecek imkânları edinmeye çabalıyorsunuz. Oysa Türkiye'nin durumu hiç de iç açıcı değil. Döndüğünüzde sizi nasıl bir âkıbet bekleyecek diye bir hayli endişelisiniz. Kısacası, burada bulunduğunuz sürece başka dertleriniz var, yurda döndüğünüzde sizleri başka dertler bekliyor.

Yurt dışında elinize geçen para, Türkiye standartlarıyla karşılaştırılınca son derece cazip. Ekonomik açıdan, bir bakıma rahatlıyorsunuz. Gerçi yerli işçilerden çok daha ağır işlerde ve nisbeten daha ucuza çalışıyorsunuz ama, yine de bir hayli tasarruf yapabiliyorsunuz. Üstelik yaşama standartlarınız da, Türkiye'dekine kıyasla oldukça yükseliyor. Bu seviye yine de insanca bir yaşama seviyesinin oldukça altında olmasına rağmen bununla yetinebiliyorsunuz.

Ama ekonomik rahatlama ile problemler bitmiyor. Pek çok sıkıntıyla karşılaşıyorsunuz. Bunları burada teker teker ele alacak değilim. Son gelişmelerle birlikte bence en önemli probleminiz olan ikinci sınıf insan muamelesi görmeniz ve bunun sonuçları üzerinde kısaca durmak istiyorum.

Alman burjuvazisinin göçmen işçi çalıştırırken amacı çok basit. Kendi işçi sınıfının pazarlık ve direnme gücünü kırmak. Böylece ucuz işgücüyle ve devamlı bir işsizler ordusuyla kârı azami seviyeye çıkarmak. Burjuvazinin bu politikasında başarısız olduğu da söylenemez. Çünkü göçmen işçilerin ezici çoğunluğu burada çalışma imkânını bulunmaz bir nimet olarak görüyor.

Ama Almanların büyük çoğunluğu bu durumdan memnun değil. Onun için de yabancı işçilere iyi gözle bakılmıyor. Bizim işçilerimiz ise, geri ve bağımlı bir ülkenin insanları oldukları için, kendisini «modern» kabul eden «Batılı» tarafından daha da horlanıyorlar. Bu toplumdan tecrit ediliyorlar. Gettolarda toplanıyorlar. Bu aşağılayıcı durum bizleri, işçilerimizi pek rahatsız etmiyor. Daha doğrusu, «rahatsız etmiyordu» demek lâzım. Çünkü şartlar hızla değişiyor.

Neden rahatsız etmiyor? Çünkü hayat tarzı bir hayli farklı olan insanlarımız bu topluma kolay adapte olmadıkları gibi adapte olma zorunluluğunu da duymuyorlar. **Nasıl olsa bir gün yurda döneceğiz** fikri, onları bu toplum içinde ayrı bir adalaşmaya itiyor. Burada yıllar boyu kalıp da en basit dertlerini bile anlatmayı becerecek kadar Almanca öğrenmeyen insanların çoğunlukta olması bunun somut kanıtıdır. Yani şimdiye değin işçilerimiz ikinci sınıf insan muamelesi görmeyi önemli bir mesele saymamışlar, bu duruma —gönül rahatlığıyla olmasa bile— rıza göstermişlerdir. Ve bu konudaki sosyal eksikliği bir bakıma cemaatleşerek giderme yoluna gitmişlerdir.

Oysa şimdi şartlar değişmektedir. Burada yıllanmış işçilerimiz, Türkiye'nin içinde bulunduğu olumsuz durum nedeniyle geri dönmeye pek niyetlenmemektedirler. Büyük çoğunluk kesinlikle geri dönme yanlısı olmakla birlikte birkaç yıldan önce dönmemek, en azından Türkiye'deki gelişmeleri gözleyip terör ortamının sona ermesine kadar beklemek fikri ağır basmaktadır. Oysa, Türkiye'deki faşist zorbalığın kısa dönemde bıçakla kesilircesine sona ermesi kolay değildir. Bu durumda burada yaşama süresi belirsiz bir tarihe kalmakta, dolayısıyle buradaki problemler de önem kazanmaktadır.

Daha önemlisi, çocukların dramıdır. Çocuklardan yeni bir nesil yetişmektedir. Bunlar, buraya yetişkin yaşlarda gelenler gibi değildirler. Daha çocukken buranın maddi ortamı içinde şekillenmişler ve büyümüşlerdir. Ve bunların nüfusu da bir haylidir. Yetişkin yaşta buraya gelenler için yurda dönmek nisbeten kolay olabilir ama, çocukluğunda buraya gelip, ya da burada doğup delikanlı, yahut genç kız olanlar için Türkiye'ye dönmek hiç de kolay değildir, olmamaktadır. Olmadığını siz kendi ailelerinizden biliyorsunuz.

Bu çocukların, gençlerin durumu ne olacaktır? Bu toplum onları da dışlamakta, onlara da ikinci sınıf insan muamelesi yapmaktadır. Gerçi burada doğan çocuklara bazı kanunî haklar tanınmaktadır, ama sosyal olumsuzluklar ve dışlamalar tüm etkinliğiyle sürmektedir. Yani kısacası, işçilerimiz gelecek nesilleri ile birlikte bu toplumun modern paryaları durumundadırlar.

Bu olumsuzluk nasıl çözüme kavuşturulacaktır? Kolayca anlaşılacağı üzere, bu problemin çözümü esasta burada ele alınmak zorundadır. Türkiye'de bir halk iktidarı kurulunca, iktidarın ilk işlerinden birisi, yurt dışındaki işçilerimizin yurda dönmeleri, onların da halk ekonomisinin yükselişine katkılarının sağlanması için uğraş vermek olacaktır. Ancak Türkiye'de bugünden yarına bir halk iktidarı sözkonusu olsa bile —ki bunun sübjektif şartları mevcut değildir— yurt dışındaki işçilerin yurda dönmeleri için verilecek uğraş, özellikle ilk dönemlerde büyük ölçekte semere vermeyebilir. İşte bütün bunları gözönünde tutunca buradaki işçilerimizin ikinci sınıf insan muamelesi görmeleri konusu, önümüzdeki dönemde büyük önem kazanmaktadır.

Burada bulunan tüm göçmen işçiler, Alman işçileriyle birlikte dünya işçi sınıfı ailesi içinde yeralmaktadırlar. Hepsini sömüren ve baskı altında tutan Alman tekelci burjuvazisidir. Yani buradaki tüm işçilerin mücadelesi ortaktır. İşçi sınıfı enternasyonalizmi temelinde yürütülecek bir mücadele, bu ülkede emekten yana herkesin, her kuruluşun katılımını gerektirir. Kısacası, parya muamelesi görmekten kurtulmanın yolu, bu ülkedeki tüm emek güçlerinin bu en temel insan hakları konusunda işbirliği yapmalarından geçer.

Bu konuda bizlere de önemli görev düştüğü açıktır. Çünkü karşılıklı dayanışma işbirliği ve dostluk ilişkilerinin en canlı olarak işlev sahibi olacağı bir alandır bu. Ve bizler bu konuda kendimize düşenleri yerine getirmeye kesinlikle kararlıyız.

Tabii buradaki dertlerinizin en büyüğü kapitalist bir düzenin işçileri olmanızdır. Yani kapitalist sömürü altında olmanızdır, yani yarattığınız değerin bir bölümünü, artı değeri, kâr adı altında Alman tekelci burjuvazisine kaptırmanızdır. Buradaki ekonomik durumunuz, Türkiye'deki işçilerinkiyle kıyaslandığında ne kadar iyi olursa olsun, yine de kapitalist sömürü altında çalışıyorsunuz. Bir avuç asalak parababası, sizin sırtınızdan milyarlarca mark çıkartıyor. Ve böylece onlar, emperyalist mihraklar olarak, bizimki gibi geri ve bağımlı ülkelerin üzerindeki sultalarını sürdürmek imkânını buluyorlar.

Sömürü hangi düzende olursa olsun; kötü, insan için aşağılatıcı bir olgudur. Bu nedenle bin yıllardan beri sömürülenler, sömürüye ve sömürüyü sürdürmek için uygulanan baskıya karşı defalarca başkaldırmışlardır. Tarihteki köle ve köylü isyanları bunların örnekleridir. Anadolu'da da ağır baskı ve sömürü altında tutulan emekçi köylü yığınları defalarca sultana başkaldırmışlardır.

Ancak hep bilindiği gibi, bu başkaldırılar sömürü ve baskıyı ortadan kaldırmamıştır, kaldıramamıştır. Çünkü tarihsel olarak sömürü ve baskıyı yeryüzünden kaldırabilecek yegane güç işçi sınıfıdır.

İşte işçi sınıfının, yani sizlerin de üyesi olduğunuz en ilerici sınıfın böylesine önemli bir tarihsel misyonu vardır. Yeryüzünden sömürü ve baskıyı kaldırmak onuru işçi

Devamı s. 7, sü. 1'de

Doğrudan...

Hüseyin Hasançebi

«Şimdi Sorsak...»

Günlük bir gazetenin köşe yazarı, F. Alman parlamentosunun tutanaklarından çevirip aktarmış. Tutanaklarını çevirdiği oturumda, Türkiye'nin bugünkü durumu konuşulup tartışılıyor. Üzerinde durdukları konu, Türkiye'de işkence olup olmadığı. Türkiye'ye yardım sağlamakla «görevlendirilmiş» Maliye Bakanı Mathöfer, sorulan bir soruya: «Şimdi Demirel hükümetinden sorsak, Türkiye'de yapılan işkenceleri inkâr eder» mealinde cevap veriyor.

Türkiye'de işkencenin dizboyuna çıktığı, günbe gün daha da yaygınlaştığı bir gerçek. Demirel iktidarının, fiilen yönlendirdiği bu işkence olaylarından «haberdar olmadığı» da bir gerçek! Zaten işkence, sonuçları itibarıyle gizlenir gibi değil. İnsanlar ölüyor veya sakat kalıyorlar. İstanbul Barosu, bunlardan bazılarını belgeleriyle açıkladı. Yalanlayan da olmadı.

Meseleyi iki boyutuyla ele almak gerekiyor. Birincisi, Demirel iktidarının, uyguladığı işkencelerle, sürüklendiği ilkel bataklık; ikincisi de Batı'nın bu konuda Türkiye'ye karşı gösterdiği sahte duyarlık...

Hatırlardadır. Helsinki belgesinin sonuçlarını değerlendirecek olan Belgrad Konferansı öncesinde, Carter'in dişleri arasından kürdanla çıkarılan sloganlara iştahı açılan ilk Avrupa ülkesi F. Almanya olmuştu. Carter, «Sovyetler Birliği'nde insan hakları çiğneniyor» diyordu ve insan haklarının uygulanıp uygulanmadığını denetleyecek bir konferansı sabote ediyordu!

Batı'nın insan haklarından ne anladığını bütün insanlık biliyor. Kızılderililere uygulanan vahşi soykırım; kapitalist ülkelerdeki göçmen işçiler rezaleti; siyasal düşüncelerinden ötürü insanlara konan «meslek yasağı» Batı'nın dilindeki, «insan hakları» soytarılığının, bizzat kendi ülkelerindeki görüntüsüdür.

Öte yandan Batı'nın, sosyalist ülkelerde «insan haklarını» hangi noktalarda aradığı da bilinmektedir. Sosyalizm düşmanı ajanlar Batı'ya göre «insandır» ve bunların tedavi edilmeleri için gösterilen insanî çabalar insan haklarına aykırıdır!

Bunun son örneğini, Küba'dan ABD'ye göçmesine izin verilen insanlar hakkında, ABD yöneticilerinin söylediklerinde gördük. Politik malzeme olur diye buyur ettikleri Kübalı göçmenler için; «bu akıl hastaları nereden başımıza belâ oldu» diyerek, kapitalist soytarılığın bir başka örneğini verdiler. Bu, aynı zamanda bir itirafdı.

ABD ve onun müttefikleri, insan haklarından sözedemezler. Hangi ülke yönetimi, insan haklarını ayaklar altına almışsa, o yönetim ABD'nin müttefikidir ve onun yardımları ile ayakta durmaktadır. Latin Amerika'nın hemen bütün ülkeleri, ABD tekelleri hesabına çalışan birer insan mezbahası görünümündedirler. Bütün bu faşist yönetimler ABD'nin dostlarıdırlar. İran halkı, despot, işkenceci, zalim bir iktidarı devirdiği için ABD'nin «dostluğunu» yitirmemiş midir ki!?

Demirel iktidarı işkence yapıyor, insan haklarını ayaklar altına alıyorsa, ABD'nin dostu ve müttefiki olduğu içindir. Dünyadaki uygulamalara bakarak, Batı'nın desteğine daha çok muhtaç olduğu bu dar günlerinde, masum insanları Batı'ya adıyor. Türkiye'de işkencenin her bir kurbanı, Demirel iktidarının Batı kültüründeki «insan haklarına» armağanıdır.

O halde Demirel, Batı'dan gördüğü ve umduğu için işkence tezgâhlarını yeniden kurmuştur. Belki dozunu kaçırmış, biçimini ve araçlarını barbarca seçmiş olabilir. Batı'nın çeşitli örgütleri, Uluslararası Af Örgütü, Avrupa Parlamentosu, hatta F. Almanya Maliye Bakanı bilmelidirler ki, Demirel eğer yapılan işkenceleri «inkâr» ediyorsa, bunu da sırf Batı'nın hatırı için yapıyordur.

Sizler eğer «mızrağı çuvala sığdıramadığı» için Demirel'e kuşkuyla bakacaksanız, bakmaya devam ediniz. Ama bırakınız da, yapılan işkencelerin hesabını önce bizler soralım!

1940'ların ardından...

Bu sayımızdan itibaren yeni bir yazı dizisini yayınlamaya başlıyoruz. Fransız Genel İş Konfederasyonu CGT'nin yayın organı olan «La Vie Ouvrière» dergisinde yayınlanan ve Fransa'nın son 40 yıllık tarihindeki ibret verici olayları işleyen bu yazı dizisi, sözkonusu dönemi ilginç yönleriyle gözler önüne sermektedir

Fransız halkının büyük anti-faşist direnişinden çıkaracağımız kuşkusuz pek çok ders vardır. Tarihin tanıklığı bugünkü mücadelemize de ışık tutacaktır.

Sene 16 Ocak 1941, saat 20: Paris'in ünlü otellerinden birinde, Alman ordusu idarî şeflerinden ve general Von Stulnagel tarafından Fransa'yı işgal altına alan birliklerin mali seksiyon müdürü Alman general Michel, bazı konuklar bekliyordu.

Bu herhangi bir ziyafetten ziyade, özel bir «iş yemeği» olacaktı. Çünkü sözkonusu olan Berlin'in çok önem verdiği Fransız - Alman işbirliğini en üst düzeye ulaştırmaktı. Ve gerçekten de general Michel'in 35 davetlisi de bu dileği en içten bir şekilde yerine getirmek için can atıyordu.

Maden sahipleri, bankacılar, Air-France yöneticileri ve büyük sanayicilerin katıldığı bu ziyafet her bakımdan mükemmel geçti ve zaten başlamış olan işbirliğini pekiştirecek gayesine ulaştı.

İŞBİRLİKÇİLİK 1940 HAZİRAN'INDAN YOLA ÇIKMIŞTI...

Çünkü Alman birliklerinin 10 Haziran 1940'da Paris'e girmelerinin hemen ertesi gününden itibaren Fransa'nın tüm sanayi kaynakları faşizme peşkeş edilmekten çekinilmemişti. Sanki, Alman çelik tekeli Krupp'un söylediği şu sözlerden başka bir şey yoktu kafalarında: «Nasyonel - Sosyalist iktidarın silahlanma politikası Alman endüstrisi için bir kurtuluş olacaktır.»

Aynı düşünce tarzı neden Fransız sanayicileri için de geçerli olmasın? «Halk cephesi olmaktansa Hitler» sloganı ortaya atılmıştı bile... Komünist militan ve sendikacılara karşı başlatılan kıyım coşkuyla karşılanmıştı... Bu yeni durumda, ortaya çıkabilecek tüm olanaklardan tamtamına yararlanabilmek için tüm engelle rortadan kaldırılmalıydı. Bu düşüncede hayâ, utanmak, vatanseverlik gibi kavramların zerresi bulunamazdı!

Böylece, daha 9 Haziran 1940'da ülke işgal altına girerken Fransız Alüminyum tekeli Alman şirketlerle işbirliğini gerçekleştirmişti. Eylül ayında imzalanan bir anlaşmayla önce 10.000 ton alüminyum stoklardan alınarak Almanlara teslim edilmis ve sonra ayda 2 ya da 3 bin ton alüminyum sevkine devam edilmişti. Bu iyi bir başlangıç olmuştu. Bu tür ilişkileri kolaylaştırmak amacıyla Vichy hükümeti Alman siparişlerini tek merkezden düzenlemek için 20 Haziran'da

Louis Renault (X) kendi isteğiyle teslim ettiği fabrikalarını Hitler ve Goering'e gezdiriyor

büro bile kurdu. Ardından sıra, ayda 50.000 tonluk fosfat teslimatına geldi. Ayrıca 500.000 tonluk demir sevkiyatı anlaşması da imzalandı.

AFİYET OLSUN BAYLAR!

Çok geçmeden sanayi burjuvazisi üretimin tüm dallarında Nazilerle işbirliğine girmişti. Mayıs 41'de otomobil sanayicileri Alman ordusunda kullanılan dört tip kamyonun üretimini aralarında paylaştılar. Daha da kötüsü, Louis Renault, kendisinden istenmeden fabrikalarını işgalcilerin hizmetine bırakmıştı. (Nazilere 6 milyardan fazla kamyon ve araba teslim etmişti.)

Kimya sanayiinde ise Fransız ve Alman şirketleri birleşmiş ve başkanlık şerefi de (!) bir Fransıza düşmüştü. Elektrik üreten özel firmalar da bundan geri kalmak istemediler ve Almanya'ya 400.000 voltluk elektrik ihraç etmek üzere hat döşemek için bir anlaşma imzaladılar.

Ya bankalar? Bankalara gelince, Fransa'nın en büyük 4 bankası 1842'de birleşerek Fransız - Alman sanayicilerinin tasarılarını finanse edeceklerini ilân ettiler.

Bu koşullarda, işgalcilerin işlevi beklemedikleri şekilde kolaylaşmış ve General Michel düzenlediği ziyafette elde ettiği sonuçlara hiç sıkıntı çekmeden ulaşmıştı.

Gnome et Rhone uçak motorlarını Luftwaffe'ye teslimi şampanya patlatarak kutlanıyor.

GÖNÜLLÜ İŞBİRLİKÇİLER

Bu arada zorla el koymalar, mecburi siparişler hiç olmuyor muydu? Keşke buna inanılabilseydi!.. Fakat hiç kimse uçak firması yönetimi Caudron Renaul'yu 22 Haziran 1940'tan itibaren ateşkes tarihinde üretimi yarıda kalan 300 uçağın üretimine devam edilmesini Vichy hükümetine önerip, onları Luftwaffe'e teslim etmeye zorlamamıştı. Aynı şekilde uçak motorları fabrikatörü Gnomeet-Rhröne daha Haziran 1940'da Alman otoritelerine müracaat ederek onlar için motor ve yedek parça üretebileceğini bildirmişti. Silah tekelleri de aynı anda Alman meslekdaşlarıyla hemen anlaştılar ve bomba imalinde kullanılan malzemeleri hazırlamaya giriştiler.

Uçak endüstrisi zaten patronlar kesiminin en gönüllü dalını oluşturuyordu. Bu endüstri dalı 1940'larda Nazi Almanyasındaki teknik seviyeyle boy ölçüşüyordu. 4800 yedek parça (ki Alman fabrikalarına postalanmıştı) eksiğine, kalifiye işgücü olmamasına (işçiler ya esir düşmüşler ya da Alman fabrikalarına götürülmüşlerdi!) ve hammadde kaynaklarının yeterli olmaması ve enerji kıtlığına rağmen uçak firmaları Almanlara 31 Aralık 1952'de 1540 yeni uçak, 447 tamir edilmiş uçak, 4138 yeni motor, 5716 tamir edilmiş motor, 4000 pervane vs... teslim ettiler. Bu işbirliği, Fransa kurtulduğunda Renault'un ve bazı bankaların, uçak şirketlerinin millileştirilmesi ile cezalandırıldı. Fakat birçok firma bundan kurtulmasını bildiler.

PATRONLAR ÖRGÜTLENİYOR

Yukarda sözü edilen kişisel insiyatifler dışında patronlar Vichy hükümetinin 16 Haziran 1940'da kurduğu «sanayi kuruluşları komite»lerinde birleştiler.

Başlangıçta sayıları 30'u bulan patron örgütlenmeleri 1944'de 234'e ulaştı. Düşmanla ticaret Nazilere hemen hemen bedavaya gelmişti, çünku odemeler Mark olarak değil Fransız Frangıyla yapılmıştı. Fransız sanayi sektörleri bu sayede yılda yüzde 35 dolayında kâr ederek şimdiye kadar ulaşamadıkları rekor bir kâr oranına vardılar!

Tabii bu işte en büyük kârı olanların, işbirliğinde ilk adımı atan ilk sanayi kuruluşları olduğunu söylemeye gerek yok.

Patronlar Nazizme hammadde, el üretimi mallar, sermaye, silah vermekle kalmayıp Vichy hükümetiyle elele verip Alman endüstrisine gereken işgücünü bile vermişti.

Bu konuyu bir dahaki sayıda ele alacağız.

Biz şimdi bilançoya bir göz atalım. General Michel'in, Almanya'nın Fransa'yı işgali sonrası Reich dışı yabancı kaynaklardan elde ettiği gelirin yüzde 42'sini Fransa'dan alması haklı olarak övünmesine neden olmuştur.

Böylece işgal öncesi «Fransızlar ellerindeki her şeyi son damlasına kadar teslim etmelidirler» diyerek ihtirasını sergileyen Goering'in de isteği olmuştu.

Bu o kadar kolay gerçekleşmişti ki, Naziler bile şaşıp kalmıştı. Yine işgal edilen diğer Avrupa ülkelerinin aksine, hakim sınıflar, ülkelerinin tüm siyasal, idari, ekonomik vs. polis örgütünü bile faşizmin hizmetine sundular. Bunu kendi kazançları, imtiyazlar ve halktan öc almak için yaptılar. Fransa'yaya ihanet ederek onu sattılar. Utanmadan, hayâsızca talân edilmesine ve tüm ulusun tutsak edilmesi uğruna..

Bazı önemli noktaları hatırlayalım

- Faşizm canavarı pençelerini İtalya, Almanya ve İspanya'dan Avrupa üzerine uzatıyor... Hitler Avusturya'yı ilhak ettikten sonra, SSCB ile anlaşmayı reddeden Fransız ve İngiliz burjuvazisi tarafından Çekoslovakya, Almanya'ya teslim edildi.
- Almanya, 1 Eylül 1939'da Polonya'ya girdi. 3 Eylül'de Fransız hükümetinin de Hitler'le arası bozuldu. Fakat bu, faşizmle mücadeleyi yürütmek yerine, komünistler ve işçi sınıfı üzerine yoğunlaştırılan baskıların, yenilgiyi hazırlayan koşullarını oluşturuyor...
- 10 Haziran 1940: Alman ordusu Paris'e girdi. Ateşkes 22 Haziran'da imzalandı.
- Fransa parçalandı. «Özgür» bölge Güney Fransa'da yer alıyordu. Kuzey ve Pas-de-Calais yöreleri yasak bölgeydi ve Alsas-Loren ise Reich'e ilhak edilmişti.
- Nazilerle işbirliğini temel politika sayan bir Fransız hükümeti, Petain yönetiminde Vichy'e taşındı.
- Alman kamplarında iki milyondan fazla Fransız savaş tutuklusu bulunuyordu.
- Daha 1939'larda Fransız hükümetinin anti-komünist uygulamasıyla yaralanan CGT, 1940 Kasım ayında Vichy hükümeti tarafından resmen dağıtıldı.
- Hem işgal kuvvetleri, hem de Vichy hükümeti tarafından tüm özgürlüklerinden yoksun bırakılan halk ve işçiler için zorlu sefalet ve yokluk yılları başlamıştı

Güney Kore «mucizesi»: Fiyatlar 6 ayda yüzde 100 arttı

Seul'de Yeni Durum

«Dökülen kanlar Güney Kore rejiminin daha liberal hale gelmesini olanaksız hale getirdi.» Le Monde gazetesi bu kelimeleri yazarken rejimin babası olan ABD'nin «liberalleşme»yi «gerçekten istediğini» de ekliyordu. Oysa Güney Kore'de polis yönetiminin devam etmesi ABD'nin yardımıyla sağlanmıştı.

«SIRA SİZİN GENERAL!»

31 Mayıs'ta Seul'deki Mavi Saray'da (Beyaz Saray'ın Güney Kore kopyası) iki toplantı yapıldı. Yeni kurulan 25 kişilik Milli Güvenlik Özel Komisyonu bir basın toplantısı düzenledi. Aynı anda yüksek rütbeli subayların egemen olduğu 30 kişilik Yürütme Komitesi 49 yaşındaki kamu güvenlik kuvvetleri komutanı General Chon başkanlığında ilk toplantısını yaptı. Bu komiteye bağlı olarak çalışan bütün alt komitelerinin başında da Chon'un adamları var. Bu toplantılar, Kwangju ayaklanmasının bastırılmasından sonra kurulan askeri diktatörlüğün örgütsel yapısını resmi hale getiriyor.

«Ara Başkanı» Choi Kyu Hah göstermelik başkan olmaya devam ediyor. General Chon'un da Başkan Park Chung Hee'nin izinden yürüdüğü belirtiliyor. Park da 1961'de subaylardan teşekkül eden bir Milli Konsey ile işe başlamış ve 1963'de de kendini cumhurbaşkanı seçtirmişti.

Park'ın yerini alan General Chon hemen parlamentoyu dağıttı. Muhalefet liderlerinden 26'sı hapse atıldı. Bunların arasında 1971 «seçimlerinde» Park Chung Hee'yi neredeyse mağlup edecek olan burjuva muhalefet lideri Kim Tai Chung bulunuyordu. Tabii, Yeni Demokratik Parti lideri Kim Young Sam da hapiste şu anda. Diktatörlük daha önce iktidarda bulunan Demokratik Cumhuriyet Partisi üyelerini dahi tutukladı. Bu partinin kurucusu olan ve Park'ın emriyle Güney Kore Merkez İstihbarat Teşkilâtını yönlendiren ve uzun bir süre başkanlık eden Kim Chong Pil de hapiste bulunuyor.

Kendinden öncekilerin izinden giden General Chon, Milli Güvenlik Özel Komisyonunu rejimin temeli haline getirmek istemektedir. Chon ile fikir birliği içinde bulunan 108 general ve subayla bazı siviller bu komisyonda yer alıyorlar. Dolayısıyla general Chon'un parlamentoya ya da siyasi partilere bir ihtiyacı yok. Yeni süpürge aynen eskisi gibi süpürüyor ortalığı. Dahası, Newsweek dergisinin Aralık 1979 tarihinde belirttiği üzere, «üç Kim 1981 seçimlerine açıktan savaşa hazırlanıyorlar. Tabiatıyla general Chon başkanlık yarışında rakip istemiyor. Bugünkü ittifak ona tam uyuyor. Manevi babası Park da mutlak diktatörlüğünü kuruncaya kadar, 1961 1963 arasında iki yıllık bir «Ara Başkanlığından» istifade etmişti. Yeni diktatörün seçim yapmak gibi bir niyeti olmadığı gibi, Mavi Saray'da sadece kendisini ve yardakçılarını görmek istiyor.

«PRENSLER» VE HALK

Seul'de hükümetin yularının Güney Kore Askeri Akademisi'nin 1955 yılı mezunlarının elinde bulunduğuna inanılıyor. Bu dönem mezunlarının diğerlerinden farkı, bunların halk muhalefetini «ezme» konusunda dersler almış olmaları. General Chon da 1955 mezunlarından ve bu sınıfta «prensler» adıyla bilinen diğer arkadaşları gibi o da Park Chung Hee rejiminde hızla terfi eden genç subaylardan. Silahlı kuvvetlerde kilit noktaları ellerine geçiren bu subaylar, liderleri Chon askeri yönetime dahil etti.

Park Chung Hee'nin öldürülmesinden sonra «prensler» bir «bekle ve gör» politikası izleyerek Choi Kyu Hah'ın «özgür seçimlerden», basın ve toplanma özgürlüğünden ve diğer âcil «demokratik değişikliklerden» biraz hevesini almasını beklediler. Aslında amaç, 18 yıllık Park diktatoryasından sonra baskıya olan tepkilerin biraz azalmasını sağlamaktı. Ekonomik bunalımla başedemeyen rejime karşı protestoların biraz azalması gerekiyordu.

Ancak Park Chung Hee'nin yerine geçenler boş sözlerle geçiştiremeyeceklerdi işi. Baharda özellikle üniversiteler, fabrikalar ve madenlerde protestolar bütün şiddetiyle yeniden başladı. Binlerce kişi «Diktatörlere ölüm!», «Seçim yapılsın, siyasi suçlular serbest bırakılsın!» diye bağırıyordu. Protesto hareketinin içinde burjuva muhalefet de yer alıyordu. Askerlerin kontrolündeki «sivil hükümet»i istemeyenler çoğalıyordu. İşsizlik, önü alınamayan enflasyon ve çığ gibi yükselen fiyatlar halkın gazabını uyandırmıştı. Newsweek şunları yazdı: «Durumun tehlikeli bir şekilde kontrolden çıktığını gören ordu, bu ayaklanmaları sivil hükümetin yutturmacasını bile kaldırmak için bahane saydı. Artık Güney Kore'de yöneticilerin kim olduğu hakkında hiç kuşku kalmamıştı.»

Kwangju'da kitlesel tutuklamalar hâlâ sürüyor.

İşte bu sırada Chon'un arkadaşları olan «Prensler», siyasi arenada göründüler ve bütün kilit noktaları ele geçirdiler. Siyasi görüşleri, vidaları sıkmak ve halkla burjuva muhalefeti arasındaki hoşnutsuz herkesi ezmekten ibaret. 40.000 kişilik ABD işgal güçleri de onları destekliyor. «Seul baharı», «siyasi buzların çözülmesi» gibi lâflar ortadan kalktı. Park Chung Hee'nin yerine gelenlerin liberal havalara ya da «kamuoyu» gibi şeylere tahammülü yok. Askeri diktatörlüklerini korumak için gayet pratik önlemler alıyorlar. Nitekim Kwangju ayaklanmasını bastırmaya gelen birlikler yüzlerce kişiyi öldürdü, binlerce kişiyi de tutukevlerine gönderdiler. Cholla Namdo eyaletinde ve Seul'da tutuklamalar hâlâ devam ediyor.

Ne var ki, ikide bir «insan haklarına büyük sadakat» lâfları duyulan Washington'un Güney Kore'ye bu konuda baskı yapmaya hiç niyeti yok. Aksine, Haziran ayında Seul'u ziyaret eden ABD İhracat-İthalât Bankası Başkanı John Moore'un söylediği gibi, Washington, «istikrarı» korumak için Kwangju ayaklanmasını bastıran Seul rejimi ile eskiden olduğu gibi, işbirliği yapmaya devam edecek. Amerikan yardımı sürecek ve gelen dolarlarla kendi halkına karşı savaşan kukla ordu Amerikan silahları satın alacak.

HOŞNUTSUZLUK NEDENLERİ

Ancak gelecek günler daha önemli olaylara gebe. Le Monde'a göre, «Güney Kore 1971'den beri işçiler arasında bu kadar büyük huzursuzluk görmedi». İşsizliğin, pahalılığın, sömürünün yanısıra demokratik hak ve özgürlüklere de saldırılması hoşnutsuzluğu büsbütün arttırdı. Bu yıl sanayide üretimin artması beklenmiyor. Oysa 1979'un başında sınai üretim artışı yüzde 12'nin üzerindeydi. Güney Kore'nin tek yönlü olarak ihracata yönelmesi ve özellikle ABD ile Japon firmalarının egemenliği Seul rejiminin iktisadi politikasının kötü sonuçlarından biri. Ağır sanayiye, madenciliğe ve ulaşıma yatırım yapılmıyor. Bütçenin üçte biri ile modern silahlar alınıyor.

Oligarşi yönetiminin militarist politikasının bedelini emekçi halk ödüyor. 1980'in ilk yarısında bütün fiyatlar yüzde yüz arttı. Enflasyon oranı yüzde 48'i buldu. Ödemeler dengesindeki açık 1979'da 4 milyarın üzerine çıktı. İhracat gelirleriyle toprak spekülasyonu ve karaborsa yapılıyor. Ekonominin mekanizması artık yürümüyor.

Bu durum, Güney Kore'yi ABD stratejisinin bir üssü, ayrıca Japon ve Amerikan şirketlerinin av alanı haline getiren zararlı ekonomik ve politik yol yüzünden ortaya çıktı. Washington ve onun Güney Kore'li kuklaları böylesine bir yolu gelecekte de izlemeye devam etmek niyetinde olduklarına göre yeni iç patlamalar kaçınılmaz olacaktır. Her ne kılığa girerse girsin halk artık bu zulmü kabul etmek istemiyor. «Amerikan biçimi demokrasinin» Güney Kore'deki son yüzü artık halkın kızgın patlamaları ön[illegible]. Ayrıca, haber ajanslarının bildirdiğine göre, Kwangju ayaklanmasına katılanların bir kısmı hükümet birlikleriyle savaşırken ele geçirdikleri silahlarla birlikte dağlarda saklanıyorlar.

(New Times, Haziran 1980 sayısından özetlenmiştir.)

Askeri diktatörlüğün siyasi planı: Vidaları sıkmak, her muhalifi ezmek.

TİSK, işçi sınıfını kandıramaz

Tekstil İşverenleri Sendikası Konfederasyonu, yalan demeç ve yayınlarla kamuoyunu yanıltarak işçiler üzerinde kamuoyu baskısı yaratma girişimi boşa çıkınca, bu kez de grevci işçilere tekrar tekrar mektuplar göndererek işçileri kararsızlığa ve yılgınlığa düşürmeyi, şu sıralar tezgâhlanmaya çalıştıkları grev kırıcı girişimlere ortam hazırlamayı ummaktadır.

İşçiler, gazetemize gönderdikleri mektuplarda, tekstil patronlarının oyunlarını bildiklerini, onların her türlü tezgâhını boşa çıkartacaklarını anlatıyorlar. Grevdeki Teknik-Boya işyerinde temsilcisi Enver Koldaş, gazetemize başvurarak arkadaşlarının düşüncesini topluca şöyle dile getirdi:

«Tekstil İşverenleri Sendikası'ndan hepimize mektuplar gönderilmektedir.

TİSK'in mektubunda, grevdeki işçilere yalan söylenmekte, grevimiz kırılmak istenmektedir. Söylenen yalanlar kamuoyu tarafından bilinmemektedir ve bizim gerçek durumumuz yanlış değerlendirilmektedir. Mektupta, sendikamızın aylık ortalama 28.000 liralık işveren teklifini az bulduğu yazılmaktadır. Oysa bugün aldığımız ücretler ekteki bordroda da görüldüğü gibi çok az, hatta gülünçtür. Bu pahalılıkta 10 yıldan fazla çalışan bir işçi arkadaşımızın eline brüt 5400 lira, net 3300 lira geçmektedir.

Teksif'in imzaladığı ve bize de kabul ettirilmek istenen yeni toplu sözleşme şartlarında da işçinin eline ne brüt, ne de net hiç bir zaman 28 bin lira aylık geçmez. Çünkü sözleşme metni incelendiğinde görülecektir ki, bir işçinin eline 28 bin lira geçmesi için her ay evlenmesi, ölmesi, çocuğunun olması, yani kısaca her ay bu yardımların hepsinden yararlanması gerekir. Kaldı ki, yine bunlar 28 bin lirayı ancak ikinci yılda, bir de SSK işveren hissesi eklenerek ancak bulabilmektedir. Değil her ay, hiçbir ay bütün bu koşullar bir araya gelip işçi 28 bin lira alamaz.

Kaldı ki Teksif'in imzaladığı bu toplu sözleşme çok yetersizdir. Bu konuda sendikamızın talepleri kamuoyuna açıklanmıştır.

Bizi üzen; televizyonda Halit Narin'in konuşmasıyla, bazı basın organlarında bizim ekonomik mücadelemizin kamuoyuna yanlış yansıtılmasıdır.

Gerçekler açıktır. İşçi arkadaşımızın bordrosunda da gözüktüğü gibi aldığımız ücretler kuru ekmek paramıza yetmemektedir.

Biz durumumuzu kamuoyuna yansıtamıyoruz. Ama işverenler, türlü araçlarla gerçek dışı, yalan beyanlarını gerçekmiş gibi yayabiliyorlar. Sendikamızı, bizi suçluyor, kamuoyunda kötü, gözü doymaz insanlar olarak göstermeye çalışıyorlar. Ama gerçekler örtülemez. Biz tekstil işçileri, haklı mücadelemizde direnmeye sonuna kadar kararlıyız.»

Tekstil işçileri, «Mektupla grev kırıcılığı sökmeyecek» diyorlar.

Grevdeki Topkapı Şişe'den mal çıkarılmak isteniyor

● **Fabrikanın ambarındaki 23 milyon lira değerindeki 1 milyon 225 bin Serum şişesini çıkartmayı kamyon şoförleri reddetti.**

42 günden bu yana grevde bulunan DİSK'e bağlı Hür-cam-İş Sendikası'nın yetkili bulunduğu Topkapı Şişe Fabrikasının ambarında bulunan 23 milyon lira değerindeki bir milyon ikiyüzyirmi beş bin adet serum şişesi Eczacıbaşı firması tarafından çıkartılmak istenmiştir.

Eczacıbaşı firması, şişe cam holdingiyle yaptığı sipariş anlaşmasına dayanarak Topkapı Şişe Fabrikasının ambarında bulunan şişeleri almak için İstanbul Valiliğine başvurmuştur. Konuyu inceleyen Valilik, Hürcam-İş yetkililerini çağırarak şişelerin fabrikadan çıkartılmasını istemiştir. Sendika yetkilileri bunun «grev kırıcılığı» olacağını belirterek, şişelerin çıkartılmasına izin vermeyeceklerini açıklamışlardır.

Eczacıbaşı daha sonra mahkemeye başvurarak tedbir kararı aldırmış ve hemen fabrikadan mal çıkartma girişiminde bulunmuştur. Mahkemenin bildirimi daha sendikaya ulaşmadan Eczacıbaşı'nın yetkilileri, sıkıyönetime ve güvenlik kuvvetlerine haber vererek fabrikaya gitmişler ve ambarları boşaltmak istemişlerdir. Fabrika 8 temmuz günü güvenlik kuvvetlerince sarılmış ve grevci işçiler fabrika çevresinden uzaklaştırılmışlardır. Ne var ki, serum şişilerinin ambardan boşaltılması için kamyon bulunması sözkonusu olunca, çağrılan nakliye şirketleri ve kamyon şoförleri, grevdeki işyerinden mal çıkartamıyacaklarını bildirerek grevcilerle dayanışma içine girmiştir. Üç gün boyunca tüm uğraşmalara rağmen sendikanın karşı koymaları ve nakliye şirketlerinin dayanışmasıyla işyerinden mal çıkartmak mümkün olmamıştır.

Hür Cam-İş Sendikasının genel eğitim sekreteri Yaşar Arıkan konuya ilişkin olarak şunları söylemiştir: «Topkapı Şişe Fabrikasından mal çıkartma girişimi şişe-cam patronlarıyla Eczacıbaşı firmasının elele vererek grevimizi kırma çabasından başka bir şey değildir. Topkapı Şişe'de grev kararını 5 Mayıs günü aldık, ancak grev uygulamasına 28 Mayıs günü başladık, aradan geçen 20 günlük süre içinde şişe-cam şirketi isteseydi, Eczacıbaşı'yla yaptığı anlaşma uyarınca serum şişelerinin teslimini yapabilirdi, ama bunu yapmamıştır.

Grevimizin 40. güne geldiği şu sıralarda güvenlik kuvvetlerini fabrika kapısına dayayarak mal çıkarma çabası, amacın açıkça grev kırıcılığı olduğunu göstermektedir.

Tekelci işverenlerin tüm saldırılarına karşı cam işçileri grevlerine sahip çıkarak grevlerinin kırılmasına izin vermemişlerdir.»

● KERAMİK-İŞ ESKİŞEHİR'DE TOPLU SÖZLEŞME YAPTI

Keramik-İş sendikasının Kılıçoğlu Kiremit Fabrikalarında 550 üyesi adına uzun zamandır sürdürdüğü Toplu İş Sözleşmesi görüşmeleri başarı ile sonuçlandı.

Sınıf mücadelesinin üretim alanlarında burjuvazinin her türlü oyunlarını boza boza elde ettiği bu başarısı, ayni iş kolunda sarı sendika çemberini yıkma mücadelesi veren birçok işyerine de örnek olmuştur.

Yalnızca toprak iş kolunda kalmıyarak, bölgemizde hızla yükselen ileri işçi sınıfı hareketi içinde de onurlu yerini alan Keramik-İş'i ve yiğit Kılıçoğlu işçilerinin zaferi demokrasi güçlerince sevinçle karşılandı.

SSK'nın işçi konutları üzerindeki oyunlar

Yüzlerce emekçinin yıllardır dağıtımını beklediği Eskişehir Tepebaşı mevkiindeki SSK konutlarının, geçen hafta içinde kur'a çekimi yapıldı.

SSK konut edinebilme şartlarını taşıyan 10 bini aşkın müracaatçı arasında, yurt dışındaki işçilere, Kurum personeline ve emniyet mensuplarına ayrılan bölümler dışında kalan 2 bin üyenin yararlanabileceği bir dağıtım yapılacaktır.

Kur'a çekimi sonucu ilk belirlemede, % 20 oranında yararlandırılan müracaatçıların çoğunluğunu Türk-İş üyesi sendikalara mensup üyeler oluşturmaktadır. Bu haliyle sarı sendikacılığın tabanlarına yönelik bir hizmet niteliği taşıyan, diğer sendika ve sendikasız işçilerin tamamıyle dışında kaldığı kur'a çekimi önceden tezgâhlanan bir çerçevede yapılmış olmaktadır.

Milyonlarca emekçinin aç ve açıkta kalma korkusunun somut bir gerçeklik halini aldığı günümüzde, emekçiler için son derece önem kazanan konut hakkından Kurum mensubu olduğu halde yararlandırılmayan işçilere, Türk-İş sendikalarından birine üye olma bahtsızlığını aratacak oyunlar tezgâhlanmaktadır. Konut hakkını sömürü aracı haline getiren sarı sendikacılığın çirkin yüzü bir kez daha ortaya çıkıyor.

Emekçilerin içinde dahi belli bir kesime hizmetten öteye bir işlevi olmayan Kurum aracılığı ile konut edinme yolunu, arsa spekülatörlerine, kapkaççı müteahhide ve yapı malzemesi tekellerinin vurgunlarına rağmen açabilen işçiler, barınma ihtiyaçlarını «konut sahibi» olma tutkusu haline getiren kapitalist şartlanmayı pekiştiren sarı sendikacılığa karşı mücadele gereğini daha açık kavrıyorlar.

Sarı sendikacılık, Kurum kredisi üzerine şimdiden istenecek 150 bin liralık müteahhit farkı ile beraber —çevre düzeni, toplumsal ihtiyaçları bir yana— en temel altyapı hizmetleri götürülmeyen konutları işçilerin üzerine yıkmaktadır.

En az yerden en fazla biçimde yararlanma anlayışı üzerine kurulan yapılarda, insanca yaşama şartlarının asgari düzeyi ile birlikte; Kurumla, müteahhit arasındaki sürtüşmeler eşliğinde sürdürülen inşaatın getireceği şimdiden belli ilâve masraflarla, emekçilere yıllarca «konut sahibi olma çilesi» yaşatılacaktır. Türk-İş üyesi işçiler, bu gerçekten hareketle, konut halkının sarı sendikayla mücadeleyi gerektirdiğini artık görüyorlar.

Arjantin Komünist Partisi Genel Sekreteri Jerenimo Arnedo Alvarez öldü

Arjantin Komünist Partisi Genel Sekreteri Jerenimo Arnedo Alvarez, geçirdiği bir hastalık sonucu 12 Haziran'da Buenos Aires'de öldü. Alvarez 83 yaşındaydı.

Arnedo Alvarez, 14 Ekim 1897 tarihinde doğdu. Genç yaşlarda tarım alanında, sonraları et endüstrisinde sendika örgütleyicisi ve militan olarak üstün başarı gösterdi.

1918 yılında kurulan Arjantin Komünist Partisi'ne 1924 yılında katıldı.

1938'de Genel Sekreter seçilene dek Parti'de önemli görevlerde bulundu.

Onun yaşamı, sağlam bir Parti ve ideolojik birlik için; Sendikaların birliği, halkın çıkarları, ulusal, sosyal ilerleme, barış, demokrasi ve sosyalizm için mücadeleye adanmış bir yaşamdı.

II. Dünya Savaşı sırasında, Anti-faşist ve Anti-emperyalist Tek Cephe'nin kuruluşu için mücadele etti. Sovyetler Birliği, Küba Devrimi ve diğer Sosyalist ülkelerle militan dayanışmanın güçlü sesi oldu.

Politik yaşamı zulüm ve baskılar içinde geçen Alvarez, ulusal sınırları aşarak uluslararası bir sembol haline geldi

1930 askeri darbesiyle, Komünist Partisi yasaklanıp, Parti liderleri ve üyeleri işkenceye uğratıldı. Arnedo Alvarez de tutuklandı ve Kıta'nın kuş uçmaz kervan geçmez Güney ucunda bulunan Ushuia Hapishanesi'nde hapsedildi.

1932'de Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelere birçok ziyaretinin ilkini yaptı.

1972'de Ekim Devrimi Nişanı ile ödüllendirildi.

Pratik politik çalışmalarına ek olarak, Arnedo Alvarez, politik sorunlar, emek hareketi, iç durum ve çağdaş ideolojik mücadele üzerine eserler bıraktı. Bu çalışmalarının en önemlileri, seçilerek dört cilt halinde «Selected Works» adı altında yayınlandı.

A. Gromiko

F. Castro Ruz

Jose Lopez Portillo

C. Percy Snow

Uluslararası Dimitrov Nişanı'nın yeni sahipleri

Dünya proletaryasının seçkin önderlerinden Georgi Dimitrov'un 98. doğum yıldönümü nedeniyle, Bulgar Devlet Şûrası, SBKP Merkez Komitesi Politbüro üyesi ve Sovyet Dışişleri Bakanı Andrey Gromiko, Küba Komünist Partisi 1. Sekreteri Fidel Castro Ruz, Meksika Başkanı Jose Lopez Portillo ve tanınmış İngiliz fizikçi ve yazarı Charles Percy Snow'a Uluslararası Dimitrov Nişanı'nın verilmesini kararlaştırdı.

Uluslararası Dimitrov Ödülü, Dimitrov'un 90. doğum yıldönümünden itibaren verilmeye başlandı ve bugüne dek barış savunucusu 20 kişiye verildi. Şimdi, bu dört isim de Uluslararası Dimitrov Ödülü'nü kazananlar listesine katıldı.

İLK-SAN Kongresinde utanç ve onur vardı

Kısa adı İLK-SAN diye anılan İlkokul Öğretmenleri Yardımlaşma Sandığı'nın genel kurulu geçen hafta içinde yapıldı.

Kongrede başlıca iki blok mücadele etti. Bunlardan birisi Halkçı Eğitimciler ile Birlik Dayanışmacıların ittifakıydı. diğeri ise Demokratik Merkeziyetçiler - Demokrasi İçin Birlik Grubu ve Devrimci Demokrat Öğretmen grubunun oluşturduğu bloktu.

Sonuçta, Halkçı Eğitimciler ile Birlik Dayanışmacıların belli menfaatler temelinde ama bütün ilkeler dışında oluşturdukları ittifak kongreyi aldı. Bu ittifakın kongreyi almasında, her iki grubun da seçimde gelmemiş doğal delegelerinin sayısı rol oynadı. Ayrıca Kongrede sayıları 12 olarak saptanan faşist ve gerici delege divan seçiminden başlayarak, Kongrenin son anına kadar Halkçı Eğitimci-Birlik Dayanışmacı ittifakını destekledi. Seçimlere geçildiğinde dağıtılan listelerde de MC'nin öğretmen kıyımcısı Isparta delegesi ile onun ülküdaşı Erzurum delegesinin yönetim kurulu listesinde yer aldıkları ibretle görüldü.

Gerçekte, Birlik Dayanışma grubu bu sonucu aylarca öncesinden istemiş ve ilçe-il kongrelerinden geçerek bugünkü tabloya ulaşmayı başından beri kafasına koymuştu.

Daha ocak ayında Demokratik Merkeziyetçiler-Demokrasi İçin Birlik ve Devrimci-Demokrat Öğretmen grupları, sandığın yerel birimlerinden başlayarak, merkez grupları, sandığın yerel birimlerinden başlayarak, merkez kongresine (genel kuruluna) kadar her düzeyde ittifak kurmayı Birlik Dayanışma grubuna önermişler ve bu konuda sandık kongrelerine değin bir dörtlü protokol yapılmıştı. Daha sonra, Birlik Dayanışma, Halkçı Eğitimcilerin de ittifaka dahil edilmesini önermiş, bu önerinin kabul edilmesi üzerine, beşli bir toplantı yapılmıştı. BD grubunun tertibi olduğu belli olan bir tarzda, sözkonusu toplantıda BD ve Halkçı Eğitimciler grubu toplantıdan ayrıldılar. B. Dayanışma grubu da sandıkla ilgili imzaladığı dörtlü protokolü reddederek, H. Eğitimciler grubuyla temel ittifak oluşturdu. Yerel kongrelerde H. Eğitimcilerle birlikte davrandı. Onlara bol bol delege hediye etti. Sonuçta sandıkta bu grubun delege sayısının artmasına hizmet etti. BD grubu —Ulus'da olduğu gibi— yer yer gericilerle ittifak yapmaktan da çekinmedi.

Buna karşılık D. Merkeziyetçi-Demokrasi için Birlik ve Devrimci-Demokrat öğretmen grupların prensipli ve dürüst ittifakları başından sonuna kadar sürdü. Her üç grup da başlangıçta yaptıkları merkezi protokole ve planlamaya sadık kalarak, yerel kongrelerde bu merkezi kararları uyguladılar.

Geçen hafta yapılan genel kurula girmeden önce, genel kurula özgü yeni bir protokol yapan bu üç grup, kongre sonuna kadar, sosyalistlerin ittifakının esas olduğu ilkesini kararlıca korudular.

Ama Birlik Dayanışmacılar, kader birliği yaptıkları Halkçı Eğitimcilerden bir türlü kopmak bilmedi. Aylar öncesinden tasarladığı planı sahneledi, birtakım küçük ayak oyunlarıyla her üç grubun onurlu tutumunu ilkeli ve onurlu ittifakı bozmaya çalıştı.

Gerçekte, BD grubu sandıktaki sosyal demokratları ve şaibeli yöneticileri tercih etmeyip, sosyalistleri tercih etseydi, yani dörtlü bir ittifak kurulabilseydi, her dört grubun delege sayısı Kongreyi rahat rahat alabilecek yükseklikteydi. Kaldı ki, ittifak içindeki sözkonusu üç grup, gerek kongre öncesinde, gerek Kongre boyunca, sosyalistlerin sosyal demokratlarla ittifak yapmasına karşı olmadıklarını, ama bu ittifakın **sosyalistlerin ağırlığında ve çoğunluğunda olması gerektiğini**, esasen delege sayısının da bunu gerektirdiğini belirttiler. Fakat Birlik Dayanışma grubu, kendisiyle yapılan tüm görüşmelerde BD ile Halkçı Eğitimci gruplarını temel blok olarak gördü, üçlü bloku ise parçalamaya çalıştı, parçalayamayacağını anlayınca da üçlü bloku temsilen bir kişiyi kendi temel ittifakına alabileceğini söyledi, yani kendi ilkesiz ve kuyrukçu tutumuna, üçlü bloku da alet ederek, üçlü bloku, CHP'lilerin ağırlığındaki bir yönetime yamamak istedi.

Sonuçta, beş kişilik yürütme kuruluna başkanlık dahil üç isimleyi CHP'lilere ve sekreter, kendisi de azınlık olmayı kabul ederek seçimlere girdi. **Ve bir Pirüs zaferi ile** kongreyi bitirdi.

Ne var ki, BD grubu ile onun temel müttefiki sosyal demokratlar seçimlere girerken kendilerine güvenememiş olacaklar ki, tüm kongre boyunca kendilerini destekleyen faşist ve sağcı delegeler den ikisini yönetim kurulu listesine dahil ettiler. Bu iki kişiden birisi, Isparta'da yirmiye yakın öğretmeni kıyıma uğratan MC'nin disiplin kurulu üyesiydi. Bu şahıs, aynı zamanda Demokrasi İçin Birlik grubundan Isparta TÖB-DER başkanına bir saldırı tertipleyen kişiydi. Erzurum delegesi ise Ispartalı MC'cinin ülküdaşıydı.

BD grubu, kongrede dağıttığı bir bildiride ve kongre kulislerinde kendisinin faşistlerle ve gericilerle yaptığı uzlaşmayı örtbas etmek için yalana ve demagojiye başvurdu. Belli delegelere yöneltilen «faşist» suçlamasının Halkçı Eğitimcileri nitelediğini söyledi. Oysa hiç kimsenin Halkçı Eğitimci grubu faşist diye nitelediği yoktu. Halkçı Eğitimcilerle BD'nin yaptığı ittifak olsa olsa kuyrukçuluk ve menfaatçilik olabilirdi. Fakat BD grubu ve onun gedikli müttefiki HE grubu, Kongre öncesinde, kongre süresinde ve kongre sonunda faşistlerle de belli pazarlıklar ve uzlaşmalar içine girmişler di. Örneğin Erzurum'un, Maraş'ın, Elazığ'ın, Hatay'ın faşist delegeleri ve onların Ispartalı ülküdaşları, kongre boyunca BD-HE ittifakının yanında yer aldılar, kongre sonunda ise bu ittifakın yürütme kuruluna olmasa bile yönetim kurulu listesine girdiler. İşte kongre platformunda faşist diye nitelenen bu ve benzeri ülkücüler idi.

Birlik Dayanışma'nın bu tutumu Kongre için Anadolu'dan gelen, fakat salona alınmayan yüzlerce TÖB-DER'li öğretmen tarafından tepkiyle ve ibretle izlendi.

Buna karşılık, Demokrasi İçin Birlik-Devrimci Demokrat Öğretmen ve Demokratik Merkeziyetçilerin oluşturdukları onurlu ittifak, demokratik öğretmen hareketinde geleceğin gerçek güvencesi olarak ilkelerin, bilimin ve dürüstlüğün seçkin bir örneği olarak öğretmen kamu oyunda daha şimdiden onurlu yerini kazandı.

İLK-SAN kongresinde utanç ve onur vardı. Ama bu iki duygu karşı karşıya, yan yanaydı. Çünkü utanmak bilmeyenler için utanç kavramı da olamazdı. Utanmak, ancak ve ancak onur taşıyanlara aitti. Bu nedenle, kararlı bir ittifakı sonuna dek sürdüren üç onurlu grup, Birlik Dayanışmanın sosyalizm kılıfı altında başvurduğu bu onursuz yoldan dolayı sosyalizm adına, anti-faşist mücadele adına utanç duydular.

Etimek işçileri sarı sendikaya boyun eğmiyecek!

Eti bisküvilerinde sarı sendikacılığın kirli oyunları bütün açlığı ile bir daha ortaya çıktı. Türk-İş'e bağlı sarı TEK-GIDA-İŞ Sendikası, Eskişehir Eti bisküvileri ve Bozüyük Etimek tesislerinde 1980 Mart ayı toplu sözleşme görüşmelerine başlamıştı. İşyerlerinde ilerici sendikacıların ve özellikle Eskişehir şubesinin dürüst tutumlarıyla işçilerin istemleri doğrultusunda hazırlanan taslaklar toplu sözleşme görüşmelerine sunuldu.

Oturumlardan, patronun kasıtlı ve taviz vermez tutumları nedeniyle hiç bir sonuç alınamadı. 46. maddeden «uzlaştırma» kuruluna gidildi, ama hiç bir «uzlaşır» kara rçıkmadı. Sendika ilan tahtasına GREV kararı asıldı. Yasanın işverene tanıdığı 6 tam işgününün geçmesine rağmen sarı sendika işçileri greve çıkartmadı ve patrona bir hafta süre tanıdı. Bu sürede toplu sözleşme masasına işverenle sarı Tek-Gıda-İş Genel Merkezi oturdu. Merkezin yaptığı bu görüşmelerde Eskişehir şube ve Bozüyük Etimek baştemsilcileri devre dışı bırakıldı ve işverenle toplu sözleşme imzalandı.

Tabanın ve işyeri şubelcrinin katılmadığı bu sözleşmede, daha önceki sözleşmelerde kopartılan haklar bile işverenin istemi doğrultusunda gerisin geriye alınarak, işçiler, daha bir açlığa, yoksulluğa, sefalete ve ağır yaşam koşullarına itildi. Bu sözleşme 2 yıl devam edecek. Ama sarı sendikacılığın bu ihaneti devam edebilecek mi? Eti işçileri sınıf düşmanları içinde gangster sendikaların da yer aldığını biliyorlar artık.

Eti işçileri tüm bu olanaklar karşısında susmuş değildir. Aksine, tüm sınıf düşmanlarına karşı şunları söylüyorlar: «Mücadelemiz bitmiş değildir, şimdi başlıyor. Zamanı geldiğinde, kendi sınıfımızın sendikası olan DİSK'in bayrağını fabrikamıza dikeceğiz.

«Ayrıca tüm Bozüyük halkına, Etimek işçilerinin sarı sendikacılar tarafından işverene teslim edildiğini, satıldığını basın ve çeşitli araçlarla duyurduk, duyuruyoruz.

DÜZELTME

Geçen sayımızın 5. sayfasında yayınladığımız «DİSK 7. Genel Kurulu'ndan çıkan sonuçlar» başlıklı yazının sondan ikinci paragrafı, bir dizgi hatası sonucu, önemli bir anlam bozukluğuna uğramıştır. Düzeltir, özür dileriz.

Sözkonusu yazının son iki paragrafı şöyle olacaktır:

Bu anlamda denebilir ki, CHP kongreyi de aldı. Çoğu zaman kendisinin olan Rıza Güven'den, Mukbil Zırtıloğlu'ndan, her zaman kendisinin olan Ertan Andaç'tan, Süleyman Çelebi'den, böyle olduğu için de onunla davranacağı açık olan Kemal Daysal'dan oluşan bir yönetimle DİSK önümüzdeki dönemde neler yapabilir.

Eğer taban izin verirse, her halde bugüne kadar yapılanlardan fazlasını değil!

EĞİTİM

ÜSYM Çıkmazı

Doç. Dr. M. Tahir HATİBOĞLU

ÜSYM'nin düzenlediği yüksek öğretime giriş sınavlarına başvurular hızla artıyor. Buna karşın kontenjanlar artmıyor, yerinde sayıyor. Böylesine bir ters olgunun giderek yeni toplumsal olaylar çıkaracağı da ayrı bir gerçek.

Eğitim dengesizliğinin ilkokul sıralarından başladığı, ekonomik gücü olanların alabildiğine eğitim olanaklarından yararlandığı günümüzde, ÜSYM düzeneğini sağlıklı işliyor bulmak olanaksız. Eşitsizlik uçurumunun yüksekliği artarken, eşit koşullarda yarışmanın bir anlamı olmasa gerek. Nitekim 5-10 yıl öncesinde ÜSYM düzeneğine tepki şimdiki kadar çok değildi. Ama şimdi, uçurum derinleşti ve eşitsizlik emekçi kitlelerce daha belirgin görülmeye başladı ve tepki büyüdü.

1980 yılında 467 bin öğrenci sınava giriyor. Alınan öğrenci ise 40 bin. Sınavı kazanacakların oranı sadece % 9. Oysa bu oran 1965'de % 34, 1974'de % 17, 1979'da % 10 idi. Gözlenen o ki, sınavı başarma oranı hızla düşüyor. Ve bu da bize, eğitim olanağından aslan payını alan ailelerin çocuklarının kazanabildiğini açık-seçik gösteriyor.

Bu ters gidişin sonu nereye varacaktır? Emekçi çocukları her yıl sınav kapılarından tersyüz mü olacaktır? Küskünler, yılgınlar, sokağa itilenler yine aynı sınıfın, aynı kitlenin çocukları mı olacak sürekli? Bu düzeneğe göre hep aynı sınıfın çocukları geri dönecek. Görünen köy kılavuz istemez. Bu köy ki, yıllar öncesi emekçi kitlelerce görünmezdi, şimdi ise görünüyor. Geçmişle bugünün farkı budur.

40 binlik kontenjanın çok az bölümü çekici mesleklere ayrılmış. Buralara girebilmek her yiğidin harcı değil. Çok azın dışındaki kontenjana bir miktar yoksul aile çocuğu girebilir belki. «Emekçi çocuklarını teseliye yeter» kanısı egemen bazı kişilerde. Oysa bu olgu hiç iç açıcı değil. Dün tahsildar, orman muhafaza memuru, bekçi olabilen çocuklar, bugün öğretmen olmuş, düzene ve çağdaş gelişmeye göre çekici olmayan meslekleri seçmişler, ne anlamı var Bu meslekleri küçük görmek kimsenin aklından geçmez. Ama bir gerçek var ki, niye bu emekçi çocukları çekici mesleklerden birini seçemezler; asıl olan budur. Anamalcı düzen, emekçilerin yazgısını değiştirmeden sürdürüyor.

Yalnız ÜSYM çıkmazda değil. Üniversiteler de öyle. Kontenjanın arttırılmaması buna en güzel örnektir. Her yıl devletten milyonlar yutulacak, öğretim üyesi sayısı giderek artacak, ama, bunca başvuruya karşı kontenjan artışı olmayacak. Tersliğe bundan daha güzel kanıt olamaz. Binlerce kişilik kapasite artışı kolayca sağlanabilir. Üniversiteler en azından bunu yapabilirler.

Örnek mi? Ankara'nın göbeğinde binlerce gecekondunun yıkılması ile yapılan dev yapılarda öğretim yapan Hacettepe Tıp Fakültesi sadece 150 öğrenci almaktadır. Bu Fakülte 750 öğrenciyi okutabilecek olanağa sahiptir. Görkemli binalar bunu gözlemeye yetiyor. Öğretim üyesi sayısı 200'ü aşan bu Fakülteye 150 öğrenci almak us dışı olaydır. Bunun dışında Samsun Mühendislik, Sivas ve Eskişehir Fen Fakültelerine yıllardır tek öğrenci alınmaz. Ama bu fakülteler, her yıl bütçeden milyonlarca lira alırlar.

Ayrıca kontenjan düşüren fakülteler de vardır. Buna pek çok örnek gösterebiliriz. 1963 yılında İstanbul Hukuk Fakültesi 2250 öğrenci alıyordu, bugün ise sadece 800 öğrenci alıyor. O günden bu güne bu fakültede öğretim üyesi sayısı herhalde azalmadı. Yine aynı yılda İstanbul Tıp Fakültesi 625 öğrenci almıştır. Bu fakülte daha sonra ikiye ayrıldı. Bugün, aradan 17 yıl geçtikten sonra, aldıkları toplam öğrenci 700'dür. Hekim gereksinmesinin çok olduğu günümüzde böylesine bir ters tutumu ancak kınayabiliriz. Örnekleri çoğaltmak olası.

Üniversiteler özerkliklerini toplum adına kullanmak durumundadırlar. Özerklik hiç bir zaman keyfilik, çıkarcılık olamaz. Özerklik üniversitelere toplum adına verilmiştir; doğru, gerçek, güzel özgürce bulunsun, savunulsun, söylensin diye verilmiştir. Ne yazık ki, üniversiteler özerkliği yerinde kullanamıyorlar. Binlerce yoksul, emekçi çocuğu sokaklara itilirken sorumluluk duygusunu uslarına getirmiyorlar. Elli yıl önce Darül-Fünun'un topluma karşı tutumu ne oldu ise, bugün Üniversite'nin tutumu odur. Bu böyle sürüp gitmemeli...

ÜSYM ve Üniversite çıkmazına bugünkü anamalcı düzende sağlıklı bir çözüm getirmek olanaksız. Ne var ki, kullanılmayan kontenjan ve kapasiteler rahatça yaşama geçirilir, yüzbinlere bir miktar daha okuma olanağı sağlanabilir. Bu gerçeği olsun görmenin sırası gelmiş olmalı.

Edirne Yüksek Öğretmende faşist baskılar

Türkiye genelinde sürmekte olan faşist terörden Edirne Yüksek Öğretmen Okulu da payını alıyor. Faşist işbirlikçisi AP azınlık hükümetinin iş başına gelmesi ile birlikte, MC dönemlerinde, düzmece sınavlarla okula alınıp daha sonra belgeli duruma düşen faşistler, şimdi tekrar okula dolduruldu. İlerici yurtsever, demokrat öğretmenler sürülerek okul kadrosu faşistleştirildi. Böylece adeta ÜYD şubesi haline gelen okulda faşist terör doruğa çıktı.

Öğrencilerin önce tehdit ve yıldırma ile faşistlere boyun eğmelerine çalışılmış, direnenlere baskılar daha da arttırılmıştır.

İdare ile açıkça işbirliği yaparak, okula devam etmekte direnen öğrenciler üzerindeki tehdit ve baskı, can güvenliğini ortadan kaldırmaya yönelmiştir. Bu aşamada öğrenim özgürlüğü ve can güvenliğinden söz edilemeyeceği için yetkili makamlara başvurduk. Başvurumuz sonuçsuz kalmıştır.

Biz Edirne Yüksek Öğretmen Okulu öğrencileri olarak mücadeleye davet edildik, kendimizi savunacağız, faşizme teslim olmayacağız!

Ve haykırıyor Edirne Yüksek Okulu öğrencileri hep birden:

Okulumuzu faşistlere teslim etmeyeceğiz!

TÜRKİYE ÖĞRETMEN ÖRGÜTLENMESİNİN TARİHÇESİ

Sezai KAYNAK

ÖRGÜTLÜ ÖĞRETMEN HAREKETİNDE YOL AYRIMINA DOĞRU

1960-1971 Dönemi:

Bu dönemdeki örgütlü öğretmen mücadelesine girmeden önce, ülkemizin geçirdiği önemli bir toplumsal değişmeyi, yani 27 Mayıs'ı anımsamakta, 27 Mayıs'ın özel olarak örgütlü öğretmen mücadelesine, genel olarak da tüm emekçilere ve işçi sınıfımıza getirmiş olduğu demokratik kazanımları belirtmekte yarar var.

1961 Anayasası'nın getirdiği temel hak ve özgürlükler, toplumsal oluşumun örgütlü öğretmen mücadelesine yansıması, yukarda da belirtildiği gibi, olumlu olmuştur. 1946'dan, 1960'lara değin önemli bir demokratik işlev taşımayan TÖDMF'nin bu dönemde giderek olumlu bir yapıya ve tavıra büründüğünü gözlüyoruz. 1960 sonrasında yapılan TÖDMF Kongreleri ve seçilen Genel Başkanlar şöyle sıralanabilir:

Seçilen Genel Başkan	Kongrenin Yılı Yapıldığı Kent
Turhan FEYZİOĞLU	1961 Sivas . . . . .
Şükrü KOÇ	1962 Aydın . . . . .
Şükrü KOÇ	1963 Antalya . . . .
Şükrü KOÇ	1964 Eskişehir . . .
Hayrettin UYSAL	1964 Sakarya . . . .
Hayrettin UYSAL	1966 Gaziantep . . .
Bahri SAVCI	1967 Giresun . . . .
Fakir BAYKURT	1968 Ankara . . . .

1956'lardan itibaren genç bir profesörün adı bütün ülkeye yayılmıştı. Bu genç profesör, Federasyon Genel Başkanlığı da yapan, «nabza göre şerbet vermeyin» dediği için kürsüsünden olan Prof. Turhan Feyzioğlu idi. Daha sonraları bu profesör, nabza göre şerbet vermenin ustaları arasında yeralacak, devrimci - demokratik örgütlü öğretmen hareketine düşman güclerin safına katılacaktır. Turhan Feyzioğlu'ndan sonra, TÖDMF'nin Genel Başkanlığına Şükrü Koç seçildi. Bu iki Genel Başkan zamanında Federasyonun nicelik yönünden iyi bir gelişmeye uğradığı söylenebilir. Ancak, bir zaman sonra Köy Enstitüsü mezunu öğretmenler, kendilerini «sosyalist muhalefet» diye adlandırarak Şükrü Koç ve çevresine karşı tavır aldılar.

1965'te TÖS kurulduktan sonra, TÖDMF yöneticileri bir süre TÖDMF'yi feshetmiyerek kendi kariyerist tavırlarını sürdürdüler. 13 Temmuz 1968 yılında yapılan TÖDMF'nin 22. Kongresinde TÖS Merkez Yöneticileri adaylıklarını koyarak seçildiler. Bir yıl sonra da TÖDMF'yi feshederek, öğretmen hareketini çok başlılıktan ve bölünmüşlükten kurtardılar.

KIRIKKALE ÖĞRETMENLERİNİN YÜRÜYÜŞÜ :

1962 yılında, Kırıkkale'li öğretmenler, Fethi Tevetoğlu'nun Cumhuriyet Senatosunda yaptığı bir konuşmayı, genel ve yerel baskıları protesto etmek amacıyla Ankara'da Kızılay'dan Anıt-Kabir'e kadar kamu personelinin katıldığı ilk yürüyüşü yapmışlardır. Kırıkkale öğretmenlerinin bu yürüyüşü, TÖDMF yöneticilerinin karşı düşüncelerine rağmen, tabandaki muhalefetin bir patlaması biçiminde gelişmişti. Bu yürüyüşle birlikte kamuoyu, öğretmen sorunlarıyla ilgilenmeye başlamış, TÖDMF ise, daha etkin mücadele ve eylemler için zorlanmaya başlamıştır. Türkiye Öğretmen Hareketi, 1962 yılının Kırıkkale Öğretmenler Derneği'ni, bu Derneğin yöneticilerinden olan Davut Aksu'yu, Dursun Akçam'ı, Refet Özkan'ı, İsmet Baran'ı, Lütfi Koçyıldırım'ı yukarda aktardığımız yürekli eylemlerinden ötürü unutmayacak ve her zaman saygıyla anacaktır.

Bu yıllarda TÖDMF'nin başardığı en önemli işler öğretmenlerin merkezi bir örgütte birleştirilmesi, Büyük Eğitim Mitingi, TÖS'ün kuruluşunun maddi koşullarının hazırlanması biçiminde özetlenebilir. Büyük Eğitim Mitingi'nin örgütlü öğretmen mücadelesindeki öneminden ötürü kısaca üzerinde durmakta yarar vardır. Mitingin gerekçesi, TÖDMF yöneticilerince şöyle belirleniyor:

«1 — Öğretmenlere yapılan saldırıların takbih edilmesi,

2 — Öğretmenlerin geçim durumlarının düzeltilmesi,

3 — Öğretmenin ve öğretmenliğin meslek itibarını yaralayan tutumlardan doğacak kötü sonuçlara ilgililerin dikkatinin çekilmesi idi. Tarih 6 Şubat 1963.

20 Şubat 1963 günü yapılan mitinge yirmi bin öğretmen katıldı. Ankara Tandoğan Alanı'nda yapılan mitingte gerici tertipler, Atatürk düşmanlığı, eğitimdeki bozukluk, geçim zorlukları, saldırılar dile getirildi. Miting, Kızılay'a kadar yapılan düzenli bir yürüyüşle sona erdi. Büyük Eğitim Mitingi'nden sonra Milli Eğitim Bakanı Şevket Rahip Hatipoğlu istifa etti. Öğretmenler çok sınırlı da olsa, bazı ekonomik kazanımlar elde ettiler. İlkokul öğretmenlerine eğitim ödeneği verilmesi, ders ücretlerinin arttırılması, eğitmenlerin özlük haklarının düzene konması özetlenebilir.

1964 yılında TÖDMF, gericilikle savaş için Atatürkçü derneklere bir çağrıda bulundu. 32 dernek, Ankara'da Kızılay binasında toplanır. Bir kısım dernekler toplantıyı içerden, bir grup da, «kahrolsun komünistleri!» diyerek toplantıyı dışardan sabote etmeye çalışır. İçerdeki bozguncular ve dışardaki saldırganlar zararsız hale getirilir. Bir hafta sonra TÖDMF, 24 dernekle bir toplantı daha yapar. Ortak olarak bir bildiri kaleme alınır ve yayınlanır. Öğretmen hareketinde «Kızılay toplantıları» diye anılan çalışmaların önem ve anlamı büyüktür.

Eğitim emekçileri için birliğin önemi

Kadir ORALI

Eğitim emekçilerinin ülkemizde üç çeyrek yüzyıldan beri demokrasi güçlerinin ön saflarında verdikleri mücadeleden haklı olarak kıvanç duyuyoruz. Fakat bugün gelinen yerin, istenilenden çok geride olduğu açıktır. Bu nedenle geçmişteki mücadelenin özelliklerini ve eksiklerini saptamak zorunluğu vardır. Kuşkusuz bu, dersler çıkarmak ve gereğini yerine getirmek için yapılmalıdır.

Birincisi, geçmişteki mücadele, günübirlik ve ekonomik düzeyde hedefler uğruna verilmiştir. İkincisi, örgütlülük düzeyi kitle tabanına oranla çok düşüktür. Üçüncüsü, toplumun diğer kardeş güçlerile sıkı bağlar kurulamamıştır. Dördüncüsü, saflar kendi içindeki dağınıklıktan kurtulamamıştır. Beşincisi, mücadele uluslararası kardeş hareketlerle dayanışmayı ve birliği gerektiği gibi sağlayamamıştır, vb. vb.

Demokratik öğretmen hareketinin olumlu özellikleri sık sık belirtildiğinden, burada ele alınmayacaktır. En önemli sorunlardan olan dağınıklık olgusu ve dolayısıyle günümüzün yaşamsal görevi olan birleşme konusu üzerinde durulacaktır.

Dağınıklık olgusu demokratik öğretmen saflarında kanayan bir yara olarak süregelmiştir. Sosyal demokratlardan işçi sınıfı sosyalistlerine kadar, bir dizi grubun aynı saflarda bulunması doğal karşılanır. Ama sosyalistlerin başka başka gruplarda yer tutması sürgit doğal olamaz.

Nitekim son yıllarda bu sorun gittikçe yakıcı biçimde gündeme giriyordu. Yukarda belirttiğimiz olumsuzlukların çoğu aşılıyordu. Eğitim emekçilerinin büyük bölümü örgütlü harekete toplanıyordu. Alanında, Ortadoğu'nun en büyük demokratik kitle örgütü olan TÖB-DER hızla gelişiyordu. İşçi sınıfı bilimi hızla yaygınlaşıyor, bütün boyutlarıyla ele alınıp kavranıyordu. Gelişen bağımsız işçi sınıfı ideolojisi ve politikası önderliği yükseliyordu. Sosyalistlerin birliği ve demokrasi güçlerinin birlikteliği sorunlarının ortaya konuluşunda, bilimsel tahliller ve çözümü için ilkeli, somut öneriler gittikçe daha eksiksiz beliriyordu. TÖB-DER tekelci burjuvazinin ve işbirlikçilerinin kâbusu olmuştu.

Bütün bu gelişmelerde, birleşmeyi, güç ve eylem birliğini ilkeli ve kararlı biçimde savunan Demokratik Merkeziyetçilerin reddedilemez rolü vardır. Onlar TSIP'in yandaşlarıdır.

TSİP, işçi sınıfımızın ve demokrasi güçlerimizin görevlerini ve mücadele program ve yöntemlerini bir bir gösteriyor ve yürütüyor. Çok önceden öngördüğü çözümler gerçekleşiyor, gösterdiği hedefler yakınlaşıyor.

Ve bu arada, her alanda bir dizi görevin yerine getirilmesi gerekiyordu. Bu alanlardan biri de, eğitim emekçilerinin mücadelesiydi. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde eğitim emekçilerine çok büyük görevler düşüyordu. Bu nedenle eğitim emekçileri hareketinin birliği sağlanmalıydı. Bütün demokrasi güçlerinin birliği sağlanmalıydı. Ve bunlar, işçi sınıfımızın birleşmiş siyasi hareketi tarafından yönlendirilmeliydi.

Çok kısa çizgileriyle belirttiğimiz bu perspektiflere sahip olan Demokratik Merkeziyetçiler, birliğe her zaman yaşamsal değer biçtiler. Bu nedenle her somut durumda, ilkelerden ödün vermeksizin, somut önerilerle ortaya çıktılar ve davrandılar. Ne yazık ki, çoğu zaman dost unsurlar tarafından da engellemelerle karşılaştılar. Kestirmeden söyleyelim: Birleşmeler henüz gerçekleşmedi. Sübjektif tutumlar yüzünden, çok zaman, çok değerler yitirildi. Neyse ki yaşam, yani gerçekler hem «direngenliği-

Devamı s. 7, sü. 2'de

SANAT-KÜLTÜR-BİLİM

«Ödül almam, İran halkının sesini duyurmada yardımcı oldu»

● Mustafa Ramezani bize kendinizi tanıtır mısınız?

1950'de Tahran'da doğdum. Tahran Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik bölümü mezunuyum. Halen Fransa'da Yüksek Dekoratif Sanatlar Okulunda çizgi film dalında eğitim yapıyorum. Babam, Tahran Belediyesinde çöpçüdür. Dokuz sene önce karikatüre başladım. Çeşitli İran dergilerinde karikatürlerim yayınlandı. Şimdi ise bu olası değil.

● Neden?

Geçen sene bir anda 49 tane gazeteyi ve dergiyi yayından kaldırdılar. Şimdi İran'da ilerici dergi ve gazete pek kalmadı. İnanmadığım gazetelerle birlikte elbette çalışamam.

● Peki tekrar başa dönebiliriz...

Evet, birçok şenliklere katıldım. Bunlardan birkaçını sayabilirim. Örneğin Kanada, Yugoslavya, Bulgaristan, Yunanistan, S.S.C.B., Federal Almanya. Ayrıca Yugoslavya'da geçen sene yapılan yarışmada İşçi Müzesi Özel Ödülü almıştım. 1978'de de orada jüri üyesiydim. Türkiye'de ise yarışmaya ilk defa katılıyorum. Adresi, karikatürist Alper Uygur'dan almıştım.

● Birçok şenliğe katıldığınız anlaşıldı, şenlikler ne getiriyor acaba?

Her şeyden önce yarışma sergisi, izleyenler için iyi bir bir koleksiyon oluşturuyor. Hem de karikatürcüler için iyi bir olanak. Şöyle ki, daha önce de biraz belirttiğim gibi Şah zamanında çalışmak hem çok güçtü, hem de halk yeteri kadar politize olmamıştı. Baskı öylesineydi ki, kişiler kendi kendilerine sansür koyuyorlardı. Eskisi kadar olmamakla beraber bizim için şimdi de aynı şey söz konusudur. Bunu niçin bu tür yarışmalar İran'dan gelen sesi yansıtma açısından iyi oluyor.

● Yarışmada Büyük Ödülü alan karikatürünü kendisine gösteriyoruz. Kim bu erkek güzeli? Güçlü görünmeye çalışan, fakat yaralı. İran mı?

Evet, doğru, bu karikatürü 77 yılında yapmıştım. Geçerliliğini yitirmediğine inandığım için şimdi göndermekte sakınca bulmadım. Çünkü İran devrimi sona ermedi, durduruldu. Amaçlarına ulaşamadı.

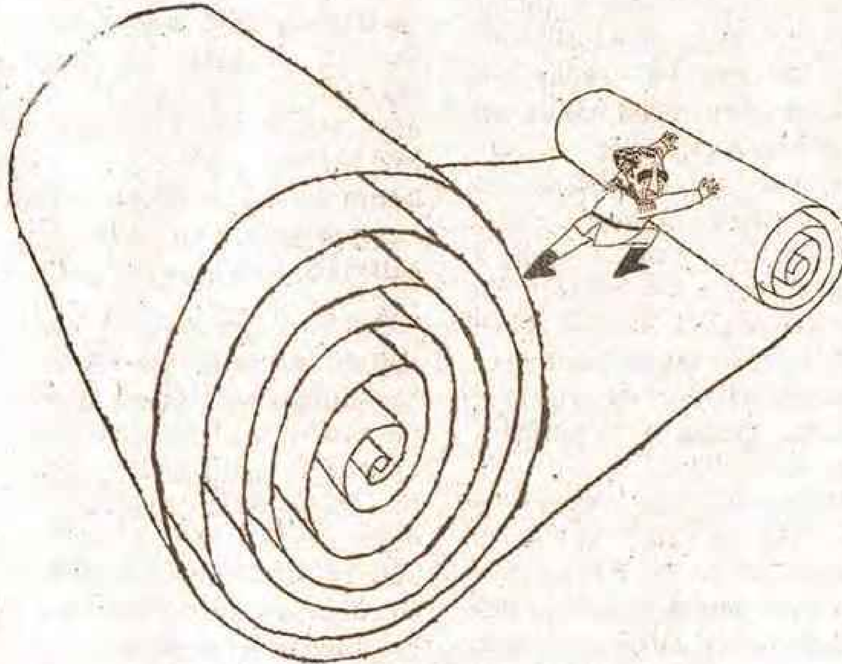
● Sergiden edindiğimiz izlenim, İran'dan gelen sesin anti-emperyalist nitelikte olduğudur. Karikatürler, Amerikan emperyalizmini eleştiren, hatta saldıran bir nitelikteydi.

Evet, birinci düşmanımız Amerikan emperyalizmidir. Tüm baskılara rağmen bir çok ünlü karikatüristimiz var. Çoğu angaje sanatçılardır. Bir kaç isim verebilirim. Ardashir Mohasses, Kambiz DERAMBAKHSH, Latifi Sakhavarz... ve diğerleri, Şah döneminden beri bu konuda anlaşmışlardır. Bu yarışmada ödül almak ise sesimizi daha kuvvetli olarak —aynı bir mikrofonun sesi büyütmesi gibi— İran halkının sesini duyurmada yardımcı olmuştur.

● Karikatür anlayışınızı biraz açıklayabilir misiniz?

Karikatür bir eleştiridir. Ve her toplumda bu görevini yapmalıdır. Çünkü çelişkiler her toplumda vardır. Bu anlamda karikatür, tarihi olarak tanıklığını yapmalıdır. Çünkü o tarihi bir belgedir. Karikatür sanatçısı bugünü anlatırken gelecek kuşaklara yol gösterir. Tanıklığını doğru yapmaz ise ,işlevini yitirir. Türkiye, İran gibi üçüncü dünya ülkelerinde sırf gülmece için yapılmamalı, halkın düşüncesi harekete geçirilmelidir. Benim için karikatürün değerlendirilmesindeki oran yüzde 75 desen ve grafizim, yüzde 75 ise konu olmalıdır. Sonuç yüzde 150! Yüzde 150 diyorum, çünkü karikatür resimden daha vurucudur. Bazan çok iyi çizildiği halde konu açısından önem taşımadığı için değeri yüzde 25'e düşer, yüzde 75'i yok olur. Aynı şekilde bir karikatürün konusu çok iyi, estetik biçimi kötüyse gene yüzde 75 lik değeri yok olur. Benim karikatür için verebileceğim en iyi tanım bu. Yugoslavya'da jüri üyesi olduğum zaman da değerlendirmemi bu biçimde yaptım. Benim için angaje bir sanatçı konularda olduğu kadar biçimsel bakımdan da angaje olmalıdır. Karikatür. halkla

Devamı s. 7, sü. 3'de

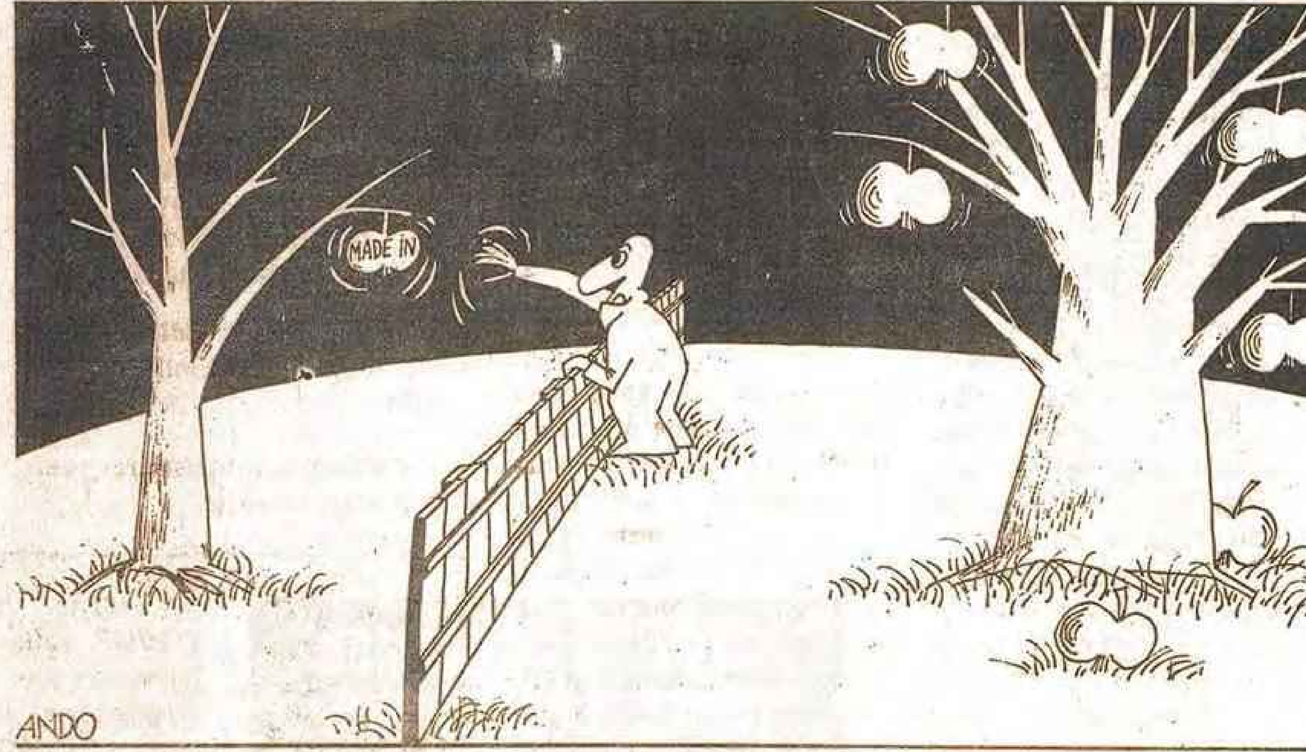
Mustafa Ramazani'nin bir karikatürü.

Bu seneki büyük ödülü alan Mustafa Ramazanî.

Mustafa Ramazani'nin Büyük Ödül alan karikatürü.

«Gerçek» özel ödülü alan Romanya'lı Octavian Androniç'in karikatürü.

Feylesof Nasreddin

Zeynep KARABEY

Gülmece bir sanattır. Felsefe ise bambaşka birşey. Bir felsefeyi gülmece ile yapabilmek, yayabilmek nedir? Birşeyleri belletmek, insanları eğitmek amacına yönelik bir gülmece nasıl becerilir? Bir feylesof güldürmeli midir?

Tüm bu sorunların yanıtlarını ne denli düşünsek bulsak da, Nasreddin Hoca'nın yaptığını beceremeyiz. Hoca, gülümseyen çehreler, ama düşünen beyinler ile yaşayan insanlar yaratmak istemiş, becermiş de.

Bir yandan halkın öz yaşamından, insan yapısının ana özelliklerinden kaynaklanan bir gülmece sanatı, öte yandan kesin çizgileri olan bir yaşam felsefesi. Bu ikisinin bağdaşması, sonra da kuşaktan kuşağa, gelişerek, zenginleşerek ulaşması. Ne güç görünüyor.

Ülkemizde, ülkemiz dışında yaşamı, felsefesi inceleniyor Hoca'nın. Üniversitelerde, kürsülerde, bilim adamlarınca. O zaman yeni kuşaklara onu bir «soytarı», bir «komik» olarak tanıtmaktan vazgeçmeli. Nasreddin Hoca, bir düşün biçiminin çapraşık cümleler yerine hoş nüktelerle anlatılabileceğini kanıtlayan bunca önemli bir adam. O zaman onu yerine sağlamca oturtmalı. Halkın ona yakıştırdığı, ya da O'nun gerçekten yaptığı, söylediği şeyleri ince elemeli, sık dokumalı, anlamalı. Bu yanlış konumu yüzünden, fıkraları dilden dile dolaşan Hoca'nın gerçek yaşam öyküsü kesinleşmiş değildir. Hoca Nasreddin, bir iddiaya göre de, «Nasreddin»in 1208 yılında, o dönemin Konya eyaletine bağlı Akşehir Sancağının Sivrihisar kazası içinde, Horto köyünde doğduğu biliniyor. Babası aynı köyün imamı olan Molla Abdullah'tır. Oğlunu Konya medreselerinden birinde eğitime gönderdiğine göre, uyanık, bilimi yadsımayan bir Molla olsa gerek. Eğitimi bitmeden, babasının ölümü üzerine onun görevini üstlenen Nasreddin, bu işi fazla sürdürememiş. Yeniden medreseye dönmüş. Eğitimini tamamlayıp tamamlamadığı da kesin değil. Müderris, yani eğitimci, kadı, devlet memuru olarak değişik işler deniyor Nasreddin. Ama sonunda bakıyoruz ki, hiçbirinde uzun süreli kalamamış. Akşehir'e yerleşiyor. Kendi halinde, iddiasız, ama Akşehir'in en saygın kişilerinden biri olarak 78 yaşına dek, yani ölümüne kadar burada kalıyor. Bu süre içinde sürekli bir iş yaptığına ilişkin hiçbir kanıt yok. Yalnız devrin seçkin kişilerinden Seyit Mahmut Hayrani, Seyit Hacı İbrahim Sultan gibi tanınmış yönetici ve zenginlerin tarihsel belgelerinde Nasreddin Hoca'nın adına tanık olarak rastlanıyor. Yani Hoca, saygın bir çevresi olan, ama halk ile kaynaşmasını da çok iyi bilen bir entellektüel sayılabilir.

İşte bu konumu ve kişiliği belirlendiğinde yepyeni bir bakış açısıyla değerlendirmek gerek Nasreddin Hoca'yı. O bir «Hoca»dır. Bir yandan eğitimci kişiliği vardır, öte yandan geniş deneyimlerinden herkesin yararlanmasını sağlayan açık tutumu. Her yaptığı, her söylediği çevresindeki kişilerce benimsenmiş, çünkü kolayca anlaşılmıştır. Bir yandan kadılık, yöneticilik gibi insanları yakından tanımasını sağlayan uğraşılar, öte yandan gördüğü eğitim ilginç kişiliğe birleşince, yalnız devrinin değil, çağların insanlarının yansımalarından oluşan bir felsefe oluşturmuştur. Bu felsefe insanları zorla eğitmekten, görevli olarak yönetmek ya da yüceltmekten, terazi ile adalet dağıtmaktan kaçan bir halk adamının en içten yorumları, tepkileri ile oluşmuştu. Her gülünç olayının gerisinde insanın zayıflıkları, derinlemesine insan çözümlemeleri, kişiliklerdeki çöküntülerin sergilenmesi, kısacası gerçekçi, ustaca bir eleştiri yatar. Öylesine acımasız, ama öylesine gerçekçi ve ince bir eleştiridir ki bu, bir noktaya parmak basmak gerektiğinde kişinin kendi zayıflıklarını da sergilemekten kaçınmaması gerektiğini sık sık anımsatır.

Nasreddin Hoca bize bir genç ders daha veriyor, tüm yaşamı, nükteleri, kişiliği ile. Kitleler en ağır eleştiriyi, en vurucu saptamaları bile kaldırabilir. Eğer bunları kitlelere nasıl iletebileceğinizi, nasıl benimsetebileceğinizi biliyorsanız. O zaman çağlar boyu bir dersi tekrarlayan, bir öğretiyi kuşaktan kuşağa ileten gizli formülü bulmuş olursunuz. Nasreddin Hoca bu bir formülü bulup başarıyla kullanan halk feylesoflarının en güzelidir.

Şenliğin Ardından...

Nüvit DOKSATLI

Akşehir bir vahadır. Birçok açıdan bu benzetme doğruluk taşır. İklim açısından bu böyledir. Göl ve göl ürünleri, kiraz, vişne bahçeleri, buğday tarlaları ile bu böyledir. Öte yandan siyasal açıdan da bu böyledir. En önemlisi Nasrettin Hoca'nın mirasına sahip olması bir ayrıcalıktır. Bu olanakları değerlendirmek gerekliliğini tüm Akşehirliler olmasa bile bir kısmı kavrayarak harekete geçmiş..

Akşehir Şenliği'nin başlangıç tarihi 21 yıl öncesine dayanıyor. 7 yıl önce de uluslararası düzeyde kutlanmaya başlandı. Akşehir Şenliği'nin diğer şenliklerden farkı, Nasrettin Hoca'nın felsefi kişiliğinden kaynaklanıyor. Hiç şüphesiz işin bu yönünü vurgulamak, bu yönüne sahip çıkmak, şenliğin gitgide önem kazanmasını sağlıyor.

Akşehir Şenlikleri organizasyonunu birçok kurum paylaşmış. Bunlar başta Nasrettin Hoca ve Turizm Derneği olmak üzere, Karikatürcüler Derneği, Yazarlar Sendikası, Basın-Yayın Genel Müdürlüğü ve Akşehir Belediyesi'dir. Bu kurumlar kollektif bir çalışmaya girince, hepsinin de teker teker üzerine düşen görevleri yapmaları gerekiyor. Birinin görevini aksatması organizasyonun aksamasına neden oluyor. Kollektif çalışmaya da henüz yeni yeni alışmaya başladığımıza göre organizasyonun ağır aksak gitmesi kaçınılmaz oluyor.

Genel kanı bu sene, Akşehir Şenliklerinin sönük geçtiği idi. Vaha diye nitelendirdiğimiz bu kentin Türkiye'nin genel sorunlarından soyutlanabilmesi mümkün değildir. Paranın sürekli değer kaybetmesinden Akşehir halkının etkilenmemesi mümkün mü? Elli liralık bir konsere parası olmadığı için giremeyip yarı yoldan dönenleri görmedik mi? İmzalatacağı kitabın fiyatını görünce elini yanmış gibi çekenleri görmedik mi? Gazeteler Akşehir'e, Parti kongrelerine yapılan baskıların haberini taşırken, Çorum'un vahşetini taşırken ne derecede şen olunabilirdi? Şenliğin sönük geçmesini, organizasyon bozukluklarının yanısıra bir de bu yönden düşünmek gerek.. Akşehir kuşatılmış bir kenttir. Bolvadin, Eskişehir, Konya, Isparta, kuşatmışlardır Akşehir'i. Dışardan kente gelenlerin başına bir şey gelmemesi tesadüfi değil midir? Yollar kesilip ,insanlar hırpalanmıyor mu? Araçlardan en az bin liralık alışveriş yapmaları istenmiyor mu? Yine de kuşatmayı geçip Akşehir'e varabilenler için kentin atmosferi bir rahatlamayı ve gevşemeyi de beraberinde getiriyor. Metropol kentlerde duyamayacağımız cinsten bir rahatlık. Kente gelen tüm konuklar da bu havaya uydular. Hemen bir kaynaşma, sıcak bir dostluk kuruldu. Adresler alınıp verildi, karikatürler değiş tokuş edildi. Bol bol anı biriktirilmeye çalışıldı. Akşehirlilerin konuksever liği, iyi bir izlenim bıraktı konuklar üzerinde. Yaptığımız araştırmanın sonucu bu. Ancak sıcak dostluk ve kaynaşma zaman zaman sadece sanatçılar arasında kaldı. Halka yansımadı.

Uluslararası planda açılan karikatür sergisi çok ilgi topladı. İstanbul galerilerinin şimdiye dek hiç görmediği ve göremeyeceği nitelikte ve nicelikte insan toplulukları büyük bir ilgiyle sergi salonunu hiç boş bırakmadı. Bu, çok ama, çok olumlu bir gelişme. Sanatla ilgilenmenin sırf metropol kentlere mahsus olduğu düşüncesini yıkan bir olgu bu. Akşehirlilerin sanata olan ilgisinin bir kıstası. Bu saptamaya dayanarak Akşehir'de bu konuda çok şeyler yapılabileceğini söyleyebiliriz.

Kültür sitesinin oluşturulması ise, hem şenliğin geleceği açısından, hem de Akşehir'liler açısından önemli bir kazanım olacaktır. Bunu Nasrettin Hoca Derneği Başkanı İsmet Şenoğlu haklı olarak ısrarla savunuyor.

Şenliğin başarıya ulaşabilmesi ,organizasyona en geniş kitlelerin katılımı ile olur. En geniş kitlelerin önerileriyle gelişen şenlik sahipsiz kalmayacaktır. Özellikle ilericilerin, şenliğe sahip çıkmaları beklenir.

Mustafa Ramazani'nin başka bir karikatürü.

Tan Oral şenliği değerlendiriyor

● Dünya halklarının birbirlerini daha iyi tanımasında sanatçılar için bu yarışma önemli bir olanaktır.

● Sayın Tan Oral, bu seneki yarışmaya katılım nasıldı?

Katılım, geçen yıla göre daha az, ama diğer yılların ortalamasının çok üstünde oldu. Daha önce katılan ülkelerin çizerleri bu yıl yarışmada görülmezken, ilk kez katılan birçok yeni ülke de vardı. Yarışma, ilkinden bu yana, ülke sayısı bakımından yayılma gösterdi. Bu yayılmanın özellikle üçüncü dünya ülkelerine doğru olduğunu bu yıl da gördük. Akşehir yarışmasının bir özelliği de, katılan çizerlerin sürekli yenilenir olması. Her yıl yarışmaya ilk kez katılan pek çok çizer oluyor.

● Bu seneki katılımın azlığını nasıl yorumluyorsunuz?

Yarışmalarda yapıtların bir kitapta toplanıp yarışmacılara yollanması çok önem taşır. Akşehir yarışmalarında bu kitaplar —eksiksiz— olarak çizerlere gönderilmiştir. Ancak artan kâğıt ve basım fiyatları böyle kapsamlı bir kitabın maliyetini çok yükseltmekte. Bu kitabın basımı her yıl büyük sorun oluyor, gecikmelere yol açıyor. Bu gecikmeler yarışmaya katılımı da etkiliyor olmalı. Geçen yılın kitabı ancak basılabiliyor. Buna karşın yarışma tüm dünyada ilgi toplamayı sürdürüyor.

● Yarışmaya gelen karikatürleri incelediğimizde ortaya nasıl bir tablo çıkıyor?

Çağrı broşüründe yer alan düşünceler yarışmanın amacı hakkında katılanlara bir bilgi vermektedir. Yine baştan beri katılan çizerlerin bu düşünceyi paylaştığını izledim. Orada şöyle deniliyordu: «Nasrettin Hoca ve Turizm Derneği ile Karikatürcüler Derneği, gülen düşüncenin, yani mizahın ve onun evrensel dili olan karikatürün hoşgörülü ve barışçıl bir dünyanın kurulması yolunda gülmeyen düşünceye karşı etkin bir silah olduğu inancında birleşirler.» Yapıtlarda genellikle insancıl sorunlar, dünya barışı, açlık, silahsızlanma, demokratikleşme ve üçüncü dünya ülkelerinin sorunlarının ele alındığı görüldü. Gözlediğim bir ilginç yan da, gelişmiş ülkelerden gönderilen yapıtlarda mizah anlayışı olarak kendini bir yinelemeydi. Diğerlerinde ise yeni bakış açılarının denemeleri vardı.

● Seçiciler Kurulu, sonuçlara nasıl vardı?

Karikatürde, diğer sanatlarda olduğu gibi, duyarlı bir tartı olanaksızdır. Sonuçlar, her sene, seçici kurulların sübjektif değerlendirmesidir. Ancak seçici kurul, yarışma amaçlarını paylaşan kişilerden oluşmuştu. Önemli olan da budur ve sonuçların jürinin ortak iradesini yansıtmasıdır. Bu yılın jürisi, seçimini tam bir anlaşmayla yapabildi. Birçok kez eleme yapıldı. Bunlarda, bir tek jüri üyesinin bir yapıtın devam etmesini istemesi sonucu, o yapıt elenmiyordu. Bu elemeler otuz yapıt kalana kadar sürdürüldü. Daha sonra tartışarak sayı azaltıldı. Bilinen sonuca oybirliği ile varıldı.

● Yarışma, hedeflerine varmış mıdır?

Hedef varılan değil, yaklaşılan bir şeydir. Bu yarışma dünya çizerlerinin haberleşme ve tanışmasına olanak sağlamıştır. Doğaldır ki, sanatçıları aracılığı ile dünya halkları da birbirini daha iyi tanıma konusunda yeni bir olanak bulmuştur.

● Nasrettin Hoca Şenlikleri için bir öneriniz var mı?

Akşehir'de yapımı yedi yıldır beklenen Nasrettin Hoca Kültür Sitesi, bu uluslararası girişimin geleceği açısından önem taşıyor. Çünkü, bu kültür sitesinin bitirilmesi, tüm mizah sanatlarının Nasrettin Hoca'nın adı çevresinde toplanarak dünya çapında büyük bir kültür olayının gerçekleşmesini sağlayabilir. Bu da bugün görülen ufak tefek aksamaların sona ermesi demektir. Bu sitenin gerçekleşmesi ve onun getireceği sonuçlar, Akşehir'lilerin yaşamlarını ve geleceklerini de çok yakından ilgilendirmektedir.

AKŞEHİR NASRETTİN HOCA VE TURİZM DERNEĞİ BAŞKANI İSMET ŞENOĞLU:

«Şenlik, uluslararası kaynaşma ve dostluğa katkı sağlıyor»

Mizahın, uluslararası düzeyde kaynaşma ve kardeşliği geliştirmedeki önemini Nasrettin Hoca Gülmece Şenlikleri her yıl biraz daha ortaya koyuyor. Bu konuda, Akşehir Nasrettin Hoca ve Turizm Derneği Başkanı İsmet Şenoğlu ile bir söyleşi yaptık. Şenoğlu, konuyla ilgili sorularımızı şöyle cevapladı:

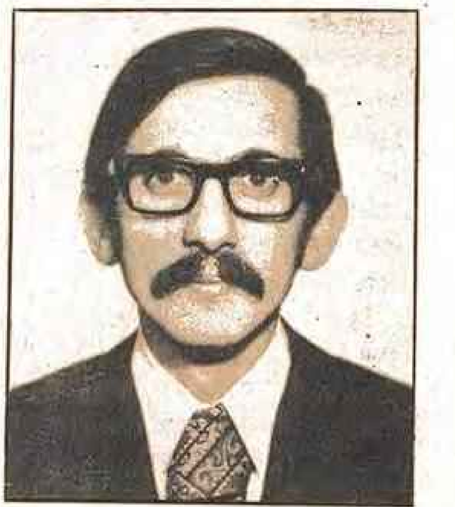
● Bize Nasrettin Hoca Şenliği'nin amaçlarından söz eder misiniz?

Şenlikle Derneğin amaçları içiçedir. Bu yüzden öncelikle derneğin kuruluş amacını hatırlatmakta yarar var. Nasrettin Hoca Derneği, bölgenin kültür, sanat ve toplumsal etkinliklerine önderlik etmek amacındadır. Şenlik, bu etkinliklerin yoğunlaştığı ve uluslararası nitelik kazandığı bir dilim oluyor. Şenliğin yapıldığı zaman dilimi içinde turizm ve dolayısıyle yöremizdeki ekonomi de canlanmış oluyor. Yanısıra uluslararası kaynaşma ve dostluğa katkı sağlanıyor, bir nebze de olsa, özellikle sanatçıların birbiriyle kaynaşması, bu sıcak dostluğun halkımıza ve sanatçılar aracılığıyle öbür halklara yansıması da sözkonusu oluyor. Ve bu sonuçlar, aynı zamanda gerçekleşmesini istediğimiz amaçlar elbette.

● Şenlik organizasyonu bunu başarmaya elveriyor mu? Akşehir, böylesi bir uluslararası alışverişe açılmaya hazır mı?

Amaca varabilmek için gerekli altyapı tesislerin ve malî kaynakların varlığından, özellikle yeterli ölçüde ve bizim denetimimizde bulunmasından söz edemeyiz. Üstelik buna yönelik bir devlet politikası da yok.

Bizim bazı önerilerimiz var: Turistlerin konaklamaları için eski Akşehir evleri iyileştirilerek kullanılabilir. Hem de yabancı konuklara böylesi bir konaklama ilginç gelebilir. Bir kültürel site oluşturmayı düşünüyoruz nicedir. Projesi, yedi yıl önce bir yarışma sonucu saptanmıştı, ihalesi de yapıldı. İller Bankası'nda planları var. Ama henüz başlanmadı... Antik tiyatro, park, dinlenme yerleri de kamulaştırıldı. Bunları belediyenin yapabilmesi mümkündür. Nasrettin Hoca konusundaki kültürel birikim, şenliklerle ilgili arşivler de böylece daha iyi korunabilecek ve değerlendirilebilecektir. Bu, ülkemizin tanıtılmasında da rol oynayacaktır. Çünkü Nasrettin Hoca'nın dünya çapındaki mizahî kişiliği, ülkemizin güneşi ve denizinden —bence— daha önemlidir. Dünyanın Türkiye'ye bakışında etkileyici olacağı inancındayım.

● Bu konuda Akşehirlilere düşen görev nedir sizce?

Önemli görevler düşüyor tabiî. Ancak ben tüm Akşehirlilerin bu görevler konusunda yeteri kadar bilinçli olduğunu söyleyemem. Halka bunu gereğini ve önemini anlatmak gerekiyor ilkin. Şenliğe halkın sahip çıkması, sorunları aşmayı kolaylaştıracak ama, halkın o bilinci kazanması için de ön çalışmalar yapmak gerekir. Bu konuda, derneğimize olduğu kadar, tüm sanat ve kültür adamlarına görevler düşüyor. Yani, halkın görevlerini yapması, öncelikle halka karşı görevlerin yapılmasıyla mümkün.

Gerçek
Sahibi : Ali Kar
Sorumlu Müdür: Deniz ÖZYOL
Adres : Başmusahip Sokak Tan Apt. 10/11 Cağaloğlu-İstanbul
Dizgi : Kitle Gazetecilik Matbaacılık A.Ş. Baskı : Hürriyet Ofset Tesisleri

Halkımız

Baştarafı 1. Sayfada

nın büyük çatışmalara sahne olmasını sağlamaktır. Tekelci burjuvazi ancak böyle koşullar karşısında istediği türden bir despotik rejim oluşturabilmeyi ummaktadır.

Demirel tam bir pervasızlıkla Çorum'da olanların sorumluluğunu faşistlerden başka herkese yüklemektedir. Tekelci burjuvazinin planlarının baş uygulayıcısı durumunda olan Demirel ,bugüne kadar dökülen tüm kanların da baş sorumluları arasındadır. 1967'lerden beri faşist harekete arka çıkan, göz yuman ve destekleyen herkesin adaletin pençesinden kendilerini kurtaramayacakları bilinmelidir.

Halkımız büyük acılar için dedir ve bu acıları daha bir süre devam edecektir. Başka ülkelerdeki sınıf kardeşlerimiz ve demokrasi güçleri ülkemizde cereyan eden olayları yakından izlemekte ve her gün onu aşkın kişinin katledildiği ,ağır iktidar baskılarının, işkencelerin eksik olmadığı bir ülkede işçi sınıfımızın, halkımızın zayıflamayan mücadele azmini takdir ve hayranlıkla karşılamaktadırlar .Gerçekten de Anadolu'nun birçok kentini hedef alan faşist katliamlar ve katliam girişimleri, bombalamalar, kahve taramalar, adam kaçırıp, işkenceyle katletmleer karşısında demokrasi güçleri ,emekçi halk boyun eğmemekte, mücadeledeki kararlılığını bilakis yükseltmektedir. Çünkü bilinmektedir ki, boyun eğmek, faşizmin demir ökçesi altında tamamen ezilmek demektir. Çünkü bilinmektedir ki, hiç bir güç ezilen, sömürülen yığınları sonsuza dek baskı altında tutamaz. Dünyanın en güçlü faşist diktatörlükleri bile birer birer yıkılıp gitmişlerdir.

Sınıf güçlerimizin dağınıklığına, demokrasi güçleri içindeki büyük olumsuzluklara rağmen güzel günlerin çekirdeği yaşadığımız acılar içinde şekillenmekte, yeşermektedir. Nicel varlığı milyonları aşan işçi sınıfımız ezilen halk yığınları, emekçi köylülerimiz ve Anadolu'ya yayılmış onbinlerce aydın in sanımız güzel bir geleceğin sağlam dayanaklarıdır. Ne yapsalar boşunadır. Halkımızı şimdiye kadar yıldıramadılar .Bundan sonra da yıldıramayacaklar.

İkili

Baştarafı 1. Sayfada

ye'deki üslerin NATO müttefiklerine göre kullanılacağı belirtilirken gizli maddelerde «üslerin mahiyet ve görevi Amerikan birlikleri ve sivil üniteler arasında karşılıklı anlaşmayla düzenlenecektir» deniliyor.

Gene açıklanan metinde, «İncirlik üssünde Amerikan Hava Kuvvetlerine ait 401. Taktik Filosuna mensup iki filonun mevcudiyetine Türkiye NATO savunma planları çerçevesinde rıza gösterdi» ibaresinin bulunmasına karşılık gizli maddelerde İncirlik üssü kontrol kulesinde görevli Amerikan personelinin Amerikan askeri uçaklarından mesul ve yetkili olduğu belirtiliyor.

Amerikan emperyalizmine ekonomik, siyasi ve askeri bakımdan bağımlı bulunan ülkemizin bu bağımlılığı AP azınlık hükümeti tarafından imzalanan «Savunma İşbirliği Anlaşması»yla daha da perçinlenmiştir. Bu anlaşma emperyalizmin büyük önem verdiği Orta Doğu'da çeşitli operasyonlar düzenlemesine olanak vermekte ve dolayısıyla Türkiye'yi Orta Doğu halklarına karşı şaibe altına sokmaktadır. Anlaşmanın tüm maddelerinin derhal açıklanması ve böylesi bir anlaşmayı onaylayanların halkımız tarafından daha iyi tanınması gerekmektedir.

Nürnberg

Baştarafı 3. Sayfada

sınıfına ait olacaktır. Ve bu süreç 1917 Büyük Ekim Devrimi'nden bu yana gelişerek sürmektedir.

İnsanın şekillenmesinde ekonomik şartların elbette önemli yeri vardır. Ama sömürülen bir insan aynı zamanda aşağılanan bir insandır. Ve ekonomik olarak ne kadar kendini rahatlamış hissederse hissetsin —ki bu da nisbidir— işçi olmanın, yani yaşanası yarınları elleriyle kuracak sınıftan olmanın onuru, bu bilinç, onu sömürü ve baskıya karşı mücadele etmekle yükümlü kılar.

İşte bu nokta sizler için çok önemlidir. Bu salonu dolduran sizler, zaten bu bilinçte olduğunuz için buradasınız. Ama burada F. Almanya'da milyonun üstünde yurtdaşımız var. Mesele bu bilinci onların arasında da yaygınlaştırabilmekte, onları da, sömürü ve baskıya karşı yurdumuzda ve burada sürdürülen mücadeleye yığınsal ve aktif bir şekilde kazanabilmektedir.»

Kaçmaz, konuşmasının son raki bölümünde Türkiye'de sürdürülmekte olan anti-faşist mücadelenin genel bir tablosunu çizmiş ve değişik birlik konularındaki gelişmeleri anlatmıştır.

Eğitim

Baştarafı 5. Sayfada

ni» hem de «almaşığını» herkese gösterdi. Birleşmeler «kendini dayattı».

Şimdi TÖB-DER'in «faaliyeti durduruldu». Ama eğitim emekçilerinin mücadelesi dur durulamaz. Çünkü: Onlar demokrasi güçlerimizin gözbebeğidir. Demokrasi güçlerimiz toplumsal yaşamın şahdamarıdır. Ve yaşam durdurulamaz.

O halde bugün ne küskünlüğe, ne yılgınlığa, ne maceraya, ne de dağınıklığa yer verilemez. Birleşmenin vazgeçilmez ihtiyaç olduğunu kabul etmek yeterli değildir. Bunun gereklerini yerine getirmek zorunludur. Bu konudaki görevlerin üstesinden gelmenin koşulları olgunlaşmıştır

Hiç unutulmasın ki, görevlerini yerine getirmeyenlerin «vebali» de çok ağır olacaktır. Eğitim emekçileri, iş üzerinde görünmeye çalışanları değil; doğru iş yapanları destekleyecektir. Artık belli: Yaşam da doğru eylemi geliştirir; yanlışı reddeder.

Antalya'da

Baştarafı 2. Sayfada

olarak alıyorum» dedi. Üzüntüsünü belirterek gitti. Böylece ekmek kapım polis baskısıyla kapatıldı.

Belirtmek isterim ki, bugüne kadar büfeme çok saldırı oldu, eminim ki bundan sonra da olacak, ama ben yılmadım, bundan sonra da mücadele edeceğim.»

Bir başına bu olay bile Antalya'daki provokasyonun boyutlarını gösteriyor.

Çorum

Baştarafı 1. Sayfada

yapıldı. Ve faşistler, planlarını adım adım uygulamaya soktular.

28 Haziran günü, ilericilerin bulunduğu Milönü Mahallesinde, bir ev taksiden yaylım ateşine tutuldu, bir kız yaralandı. Bu olaydan sonra olaylar yeniden yoğunlaştı. Can güvenliğinden endişe eden halk, sokak başlarında sabahladı.

Halk tedirgin bir bekleyiş içerisindeyken, faşistler 1 Temmuz akşamı mevzilendikleri Sigorta Evleri bölgesinden, silahlarla, Belediye Blokları ve Terlemez evlerine doğru saldırıya geçtiler. Ancak büyük bir anti-faşist, halk kitlesi faşistlerin üzerine yürüdü. Faşist saldırganlar geri püskürtüldü. Kolluk güçleri, saldırganları önleyecek yerde, halkı yıldırmaya, sindirmeye çalışıyorlardı. Faşistleri cüretlendiren kolluk kuvvetleri, gece de ilericileri yıldırma harekâtını sürdürdü.

Faşistler, sabah saat 4.30 sularında, inşaatların tepelerine yerleştirdikleri uzun menzilli otomatik silahlarla, eski ekin yolu üzerindeki tepeden ,Milönü Mahallesini ve çevresini taramaya başladılar. Halk yılmadı, faşistlerin üzerine üzerine yürüdü. Geri çekilmeye başlayan faşistler, bir yanda ateşe devam ederken, bir yandan da, ilerici-demokrat kişilerin evlerini yakıp yıkmaya başladılar.

Faşistler henüz iki ev yakmışlardı ki, halkın direnci karşısında kaçmak zorunda kaldılar. Bu arada gelen kolluk kuvvetleri, halk ile yanan evlerin arasına baraj kurdular. Bundan cesaret alan faşistler, kaçtıkları Kapaklı bağlarından tekrar geri gelerek 8 ev, 3 taksi ve bir TIR kamyonunu, polislerin gözü önünde ateşe verdiler.

Bu arada, polis panzerlerinden, sivil faşist sürülere sürekli taktik ve destek sağlandığı görülüyordu. Aynı panzerler, saldırgan faşistlerin yanından ayrılıp halkın üzerine saldırdı. Ancak halk yine de yerinden kımıldamadı.

Faşist sürüler yakma işlemine ara verip grup grup Kuru Köprü mahallesinden Yaydiğin köyüne doğru geçerek, yolları üzerindeki bir benzin istasyonunu da yaktılar. Bu esnada belediye bloklarından uzun menzilli silahlarla yine halkın üzerine ateş açıldı. Belediye bloklarının hemen dibinde sıra sıra dizili duran güvenlik görevlileri duruma müdahale etmek şöyle dursun, halka kurşun yağdırma işlemine onlar da katıldılar. Açılan yaylım ateşi sonunda bir yığın insan değişik yerlerinden yaralandı. Aynı gün akşama kadar askerle desteklenmiş polisler mahallelerde seri arama tarama ve tutuklamalar yaptılar, devlet terörünü en yoğun biçimde uyguladılar.

Faşistler bu kere, Nadık Mahallesinde saldırıya geçtiler, ama orada da direnmeyle karşılaştılar. Aynı anda Üçevler ve Yazı Mahalle semtlerinde de saldırılarını arttırıyorlardı. Bu iki mahallede, öteden beri etkinlik kuran faşistler, ilerici-demokrat insanları acımasızca öldürüyorlardı.

Sokağa çıkma yasağı sözde sürüyordu. Fakat, Çarşamba'yı Perşembeye bağlayan gece, saat 2 sularında faşistler, Milönü'ye dalabilmek için Yavruturna Mahallesindeki ilerici barikatleri aşmayı denediler ama başaramadılar.

Perşembe günü sokağa çıkma yasağı kaldırılmış, kolluk kuvvetlerinin operasyonu gün boyu sürmüştü. O gece de, faşistlerin bombalı saldırıları sürdü.

Sokağa çıkma yasağının kaldırılmasından sonra, Cuma namazı için camilerde toplananları kışkırtmak amacıyla, fişstler bilinen oyunlarını sahnelediler. Kışkırttıkları kişiler, ilericilere karşı saldırıya geçirdiler. Faşistler, bu arada, Terlenenevleri, Üçdutlar ve Ulukavak'ta 40'ı aşkın evi yaktılar.

Polis ve panzerlerden halkın ilericilerin üzerine ateş açıyordu. Şehir tam anlamıyla bir cehenneme dönmüştü ki, aynı anda TRT «şehirde durumun normale döndüğü»nü bildiriyordu!

Saat 15'de yeniden sokağa çıkma yasağı konuldu. Ama saldırılar, Cumartesi gününe kadar bütün hızıyla sürdü.

Bugün Çorum'da sessizlik hakim. Şehri terketmek zorunda kalanlar oldu. Ama, Çorum halkı, 7'den 70'e dimdik ayaktadır. Yılmamıştır, yıldırılamamıştır ve yıldırılamayacaktır.

Ödül almam,

Baştarafı 6. Sayfada

ilişkisini koparmaması gereken bir sanattır. Bunu sağlamak için sanatsal anlatımdan ödün vermemek gerekir. Bu şekilde davranıldığı takdirde halkın görsel kültürü de artar.

● **Karikatür çizim tekniğinizden de bahseder misiniz?**

Bir karikatür yapmadan önce bir kâğıt üzerine bazı notlar alırım. İlk düşündüğüm şey, sonuç olarak yapacağım şey olacaktır. Karikatür dolaysız bir anlatım dilidir. Bu yüzden, çizgilerde sadelikten yanayım. Ancak bunun yanında tekniğimi, seçtiğim konuya göre de belirlerim. Örneğin Büyük Ödülü alan karikatürü sadece çizgi ile halledemezdim. Çünkü konu ağır ve önemliydi. Çizgi genellikle zariftir. Bazı konuları yansıtmaya yetmez. Onun için anlatım gücü fazla olan bu tekniği seçtim. Size verdiğim karikatürlerde çok değişik teknikler denediğime şahit olacaksınız.

Metin Yoldaş'ın

Baştarafı 1. Sayfada

şistler, geçtiğimiz Salıgünü bir kahvehanede oturmakta olan TSİP'li Metin Özarıcı ile 4 arkadaşını otomatik silahlarla taradılar. Saldırı karşısında Metin Özarıcı kardeşimiz hayatını kaybetti. Diğer yaralılardan Eyüp Alacaklıoğlu ise kaldırıldığı hastanede öldü.

Metin Özarıcı'nın faşistlerce öldürülmesi üzerine ailesine bir başsağlığı telgrafı gönderen Partisinin Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, mesajında şöyle diyordu:

«Sayın Özarıcı ailesi

Sosyalist mücadelenin yılmaz ve fedakâr savaşçılarından Metin Özarıcı kardeşimizi kaybetmenin acısı içindeyiz. Onun ön safında yer aldığı emekçi halk mücadelesi onu katleden faşist canileri bir gün mutlaka en ibret verici bir şekilde cezalandırılacaktır.

«Büyük acınızı paylaşır, size, mücadele arkadaşlarına ve emekçi halkımıza başsağlığı dilerim.»

Yurt düzeyine yayılmış binlerce partili gibi Metin Özarıcı yoldaz da bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin yiğit bir savaşçısıydı. Ve mücadelenin her neferi gibi işçi sınıfının nihai kurtuluş yolunda canını bir emanet gibi taşıyordu. Bilim, fedakârlık, partiye bağlılık ve yiğitlik. İşte Bafra'da faşistlerin silahlarından çıkan kurşunlar böyle bir insanı aramızdan aldı.

En zor günlerinde partisi saflarında kahırlı günler yaşayan Metin yoldaşımız 22 Haziran 1980'de Ankara'da 6. Kuruluş Yıldönümü toplantımızda ve 15-16 Haziran büyük işçi direnişinin onuncu yılında Atatürk salonunda aramızdaydı. Partisini bugünlere getirmiş olmanın kıvancını binlerce Partili gibi o da yaşıyordu.

Şimdi Metin yoldaşımız mücadele saflarımızda fizik olarak yer almıyor. Ama örnek partili tavrıyla, bir bilimsel sosyaliste yaraşan tüm erdemleriyle anısı zihinlerimizden silinmeyecek.

İşçi sınıfımız

Baştarafı 1. Sayfada

sokmakta kararlı olan iktidar, emekçiler üzerindeki sömürü, baskı ve terörü bizzat tırmandırırken bununla da yetinmeyip işçilerin kanları ve canları bahasına kazanmış oldukları sendikal hakları faşist yasa tasarıları ile rafa kaldırmak istemektedir.

İktidar, hazırlamakta olduğu yeni yasa tasarıları ile emekçilere ve demokrasiye düşman yüzünü bütün açıklığı ile ortaya koymaktadır.

Hazırlanmakta olan yeni yasa tasarıları ile işçilerin aynen faşist diktatörlüklerin bulunduğu ülkelerdeki gibi sendika seçme özgürlükleri yokedilmek istenmekte ve bir işkolunda tek ve mecburi sendikacılık getirilmektedir. Bu yasa tasarılarına göre: Bir işkolunda bir tek sendika olacak ve bütün işçiler o sendikaya üye olmak zorunda bırakılacaktır ve bu sendika bütün organları ile hükümetin denetim ve gözetimi altında olacaktır. Hükümete bağlı bu sendikalar toplu sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlığa düştükleri takdirde; kararı Uzlaştırma Kurulları verecek ve sendikalar Uzlaştırma Kurullarının yapacağı toplu sözleşmelere aynen uymak zorunda kalacaklardır. Bir işkolunda tek ve mecburi sendikayı gerçekleştirmek için de; işçilerin özgürce sendika seçme hakları yokedilecek, sendika aidatlarının işverenlerce doğrudan işçinin ücretinden kesilmesi uygulamasına son verilecek, işkolu sözleşmesi yapılan işyerlerinde işyeri ve ara sözleşmesi yapma hakkı yokedilecektir.

İşçi sınıfının kazanılmış ekonomik - demokratik ve sendikal haklarını böylesine yoketmeyi hedefleyen yasa tasarıları hazırlanırken bir yandan da Çalışma Bakanlığı mevcut yasaları çiğnemekte ve çıkardığı genelgelerle daha şimdiden patronların istemleri doğrultusunda çaba sarfetmektedir. Çalışma Bakanlığının çıkarttığı ve grev oylaması ile ilgili genelge bunun somut örneğidir. Patronlar işyerlerinde sendikalar yetki aldığında işçileri işten çıkartmakta ve etkisi altındaki işçilere grev oylaması istettirmekte, grev oylaması tarihine kadar yeni işçiler alarak greve «hayır» denilmesini sağlayarak sendikaların yetkilerini düşürtmektedirler.

Bütün bu girişimlerin ve uygulamaların hedefi açıktır. Tekelci burjuvazi ve onun güdümündeki gerici faşist güçler, işçi sınıfını ve emekçi halk güçlerini sindirmeyi, her düzeydeki örgütlülüklerini dağıtmayı ve Türkiye'de yoğunlaşan sömürü ve baskıyı meşrulaştırmayı hedeflemektedirler. Bu hedeflerine ulaşabilmek için de başta işçi sınıfı olmak üzere bütün emekçi halk güçlerine karşı yoğun bir saldırıyı sürdürmektedirler.

Türkiye işçi sınıfı bu saldırıların yabancısı değildir. 1970 yılında çok daha geri örgütlülük koşullarında 15 - 16 Haziran ile kazanılmış haklarını korumakta ne denli kararlı olduğunu göstermiştir. Bugün ise örgütlülük, kararlılık ve bilinç düzeyi açısından 1970'lerin çok daha ilerisindedir ve demokrasi mücadelesinde ne denli kararlı olduğunu da sürekli kanıtlamaktadır. Yine de kanıtlayacaktır.

İşçi sınıfımızın ve emekçi halk güçlerimizin kazanılmış haklarını yoketmeye yönelik bütün girişimler demokrası güçlerinin örgütlü ve kararlı mücadelesi ile püskürtülecektir. Demokrasi düşmanlarının hevesleri kursaklarında kalacaktır.

Burjuvazinin

Baştarafı 1. Sayfada

nın binde birine ilericiler sebep olsa koparılacak kıyamet kestirilemez boyutlarda olurdu. Oysa bazıları liberal geçinen burjuva başyazarları bile faşist terörü «ülkeyi bölmek isteyenlere karşı bir tepki» derekesine indirerek savunuyorlardı. Gene aynı yazarlar, fol yok yumurta yokken Fatsa'yı dillerine dolamakta hiç gecikmediler. Ve işaret verildi.

«Olayları yirmidört saat önceden veriyoruz» manşetiyle müthiş bir gazetecilik görevini (!) yerine getiren en iri kıyım burjuva gazetesinin hemen ardından birkaç gazetede birden Fatsa neşriyatı başladı. Fatsa'da neler oluyordu? Bu kente resmi görevliler giremiyordu! Görevli olarak gönderilen iki assubay kaçırılmıştı! (Sonradan bunu Ordu Valisi yalanladı.) İlçede yollar barikatlarla kapatılmıştı! Belediye Başkanı, «Fatsa'ya güvenlik güçleri girerse 50-60 kişi ölür» demişti! Tüm bu yalanlara ek olarak bir başka gazete de şimdiye kadar Fatsa'da öldürülenlerin listesini açıklayarak basın tarihine geçmesine neden olacak bir hizmeti yerine getiriyordu!

Başbakan, «Çorum'u bırakın, Ordu'ya bakın» demişti.

Ve 11 Temmuz Cuma sabahı 3.15'te güvenlik güçleri Fatsa'da «Nokta Operasyonu»nu başlattılar. İlçede sokağa çıkma yasağı kondu ve evler aranmaya başladı. Cuma günü saat 13 haberlerinde bu operasyon sırasında herhangi bir olay olmadığı bildiriliyordu. Ancak gazetemiz Cuma akşamı dizgiye verildiğinden, daha sonra neler olup bittiğini iletme olanağını bulamıyoruz. Ama önemli olan, sözde «milli iradeci» burjuva partilerinin bu irade kendilerinden yana tecelli etmeyince ne kadar tahammülsüz ve gaddar olduklarının bir kere daha açığa çıkmasıdır.

Ancak bunlar boşunadır. Fatsa'lı emekçilerin gönlünü burjuvazinin kazanmasına, aklını çelmesine imkân yoktur.

Af Örgütünün

Baştarafı 1. Sayfada

Raporda, Örgütün Türkiye'de işkence görmüş kişilerle, sendikacı ve politikacılarla konuştuğu belirtilerek, **«şimdiye kadar üç kişinin işkence altında öldürüldüğü»** ifade ediliyor.

Af Örgütü, işkencenin falaka, elektrik şoku gibi yöntemlerle uygulandığını, cinsel organlara varıncaya kadar vücudun işkenceye maruz bırakıldığını, ve tutukluların kırık camlar üzerinde yürütüldüklerini de açıklıyor.

Herhalde iktidar, Af Örgütünün yöneticilerinin derhal yakalanması için İnterpol'a başvuracaktır.

Gerçek Durum

ler. «Şu ya da bu taktik hata yapılmasaydı şöyle olurdu, şu kişiler Partiyi batırmaktadırlar» gibi görüşler bu muhalefeti özetlemektedir.

CHP sol kanadı ise kendi arasında homojen bir yapıya sahip değildir. Liderlikten yoksun olan bu grup, topun ağzındadır ve CHP'den ilk tasfiye edileceklerin çoğu bunlardan olacaktır. Homojen olmamasına rağmen sol kanat Türkiye'ye sınıfsal açıdan bakma yaklaşımını gösterebilmektedir. Faşizme karşı mücadelede tüm demokrasi güçlerinin birliğinin sağlanmasını büyük ölçüde kavramışlardır. Ancak bunları bütünsel bir politika halinde Parti'ye yansıtamamakta, kendi içinde küçük gruplara bölünmüş olarak kalmaktadır.

Grupta yapılan görüşmeler, CHP'ye Parti içinden ne doğru bir teşhis konulabildiğini, ne de geçerli bir muhalefet stratejisi çizilebildiğini göstermiştir. Çeşitli gruplar içlerini dökmüşler ve ilerideki hesaplaşmalar için bu toplantının kendilerine ne getirip, ne götürdüğünü hesaplamaya dalmışlardır.

CHP bu haliyle çıkmazdan kurtulamıyacaktır. Son seçimlerde bir milyon oy kaybetmiştir. İlk genel seçimlerde bugünkü grup mevcudunu koruyamıyacaktır. İç kavganın büyük ölçüde nedeni zaten bu karanlık gelecektir. Kitlelerin güvenini kazanmak şimdi daha güçtür. Artık sözler değil somut eylemlerle ölçecektir kitleler.

CHP 11 av

Baştarafı 1. Sayfada

düşürme konusunda söylediklerinin samimiyetsizliğini bir kere daha ortaya çıkarıyor.

IMF güdümlü faşist işbirlikçisi iktidarın bir an önce düşürülmesi en âcil hedeftir. Demirel ve şürekâsının isteyip durdukları bir erken seçime bugünkü hükümetle gidilmesini sağlamak da bir o kadar hayati önemi haizdir. Bu hükümetin malum uygulamalarıyla on bir ay daha «yıpranması» gerekçesiyle on bir ayın sonunda «seçim kazanma» hayaline bugünden bel bağlamak bugünün âcil görevlerinden yan çizmektir!

Kitleleri hayat pahalılığıyla ezip bir avuç sözde «serbest teşebbüs» erbabına soydurmaya «ekonomiyi düzeltme», faşist çetelere omuz vermeye de «anarşi ile mücadele» diyen bir iktidara son vermeye var mısınız, yok musunuz? Bir erken seçim ihtimali bunu gerçekleştirmeyi daha da âcil ve zorunlu kıldığına göre, erken seçim konusunda Demirel'in blöflerine hodri meydan demeye var mısınız, yok musunuz? Başka türlü, bu iktidarın bir an önce düşürülmesi gerektiğine dair sözlerinizin samimiyetine insanları nasıl inandırabilirsiniz? Dahası, bu gereğin gerçekten idraki içinde olduğunuzu nasıl gösterebilirsiniz?

Erken seçim ihtimalinin gündeme getirdiği âciliyetle oluşturulacak bir yeni hükümetin en önemli iki konuda, ekonomi ve terör konularında tavrının ne olması gerektiği ortadadır: «Güney Amerika modeli»ni kırıp atacak ekonomik siyasetleri derhal uygulamaya koymak ve faşizmle mücadelede gereken kararlı ve tutarlı siyasetleri benimsemek, vakit yitirmeden hayata geçirmek.

CHP merkez yönetimi buna hazır olmadığı içindir ki, liderinin ağzından şimdi on bir ay sürecek bir «sert muhalefet» döneminden dem vurmaktadır. Bu da CHP merkez yönetiminin, olsa olsa, burjuvazinin işlerini onun istediği gibi yönetecek bir hükümeti oluşturmaya, «sert muhalefet»lerini de buna uyumlu kılmaya hazır olduğunu göstermektedir. «Sert muhalefet»e hazırlanan merkez yönetiminin, sosyalistlere ve CHP dışı demokrasi güçlerine karşı bir kere daha cephe almakla ve CHP sol kanadını tasfiye niyetlerini pervasızca açığa vurmakla bu işe başlaması da bundandır!

F. ALMANYA'DAKİ TÜRKİYE'Lİ DEMOKRASİ GÜÇLERİNİN BİRLİĞİ DOĞRULTUSUNDA ÖNEMLİ BİR ADIM

Baştarafı 1. Sayfada

leye gelmesi nedeniyle hazırlanamadıklarını gerekçe göstererek, toplantıya katılanlarca ortak olarak hazırlanan, Türkiye'deki son gelişmelere değinen ve emperyalizmin Ortadoğu'ya yönelik planlarını protesto eden bildiriye imza atmadı.

Toplantıda ayrıca çalışmaların daha koordine şekilde yürütülebilmesini sağlamak amacıyla F. Almanya'daki demokrasi güçlerini en tam şekliyle kapsayacak biçimde bir üst komitenin oluşturulması ve bu komitenin çalışma ilkelerinin ve programının tesbiti için çalışmaların vakit geçirmeksizin başlatılması şeklindeki öneri, toplantıya katılan taraflarca benimsendi ve bu amaca yönelik bir ortak toplantının yapılması kararlaştırıldı.

Basın üzerindeki

Baştarafı 1. Sayfada

nun çeşitli maddeleri gazetecileri ve yazı işleri müdürlerini sürekli tehdit altında tutmaktadır. Böylesi anti-demokratik yasaların aşılması mücadelesi demokrasiyi savunanların göreviyken, basın özgürlüğünün daha ağır darbelere maruz kalması üzücüdür. Ceza yasaları eğer «suç» işleniyorsa, gazetelere dava açma olanaklarını alabildiğine sağlamaktayken, bunu da atlayarak gazete kapatmak basına tahammülsüzlük değil de nedir? Basının tek sesli bir koro olmasını istemek değil de nedir?

YÜRÜYÜŞ Dergisinin kapatılmasını ve DEMOKRAT Gazetesinin Ankara'ya sokulmasının yasaklanmasını kınarken, sırf bu kınamadan dolayı gazetemizin de kapatılabileceği endişesini duyduğumuz bir ülkede artık basın özgürlüğünden sözetmek çok müşküldür.

Zeytinburnu tekstil grevlerinden selâm var!

«Grevimiz sürecek, patronlar yenilecek!»

İleri Mensucat grevcileri, patronların mektup göndermelerini köşeye sıkışmalarına bağlıyor.

- **Rekor İdrofil Pamuk işçileri: «Sıkıntılarımızın, yoksullukların nedeni sömürücü kapitalist düzendir»**
- **Yıldız grevcileri Zeytinburnu'ndaki faşistlerin sık sık saldırılarına uğruyorlar, ama dirençlerinden bir şey yitirmediklerini haykırıyorlar.**

Zeytinburnu Tekstil işyerinin grevci işçileri, her yönden olumsuz koşullarla karşı karşıya bulundukları halde, bu güçlüklere kararlılıkla göğüs gererek dört ayı aşkın bir süreden beri mücadeleyi sürdürüyorlar, «Başka yolumuz yok!» diyor ileri Mensucat işçileri. Rekor işçileri, «açlığa mahkum olmayacağız» diyorlar. «Patron uşağı faşist köpeklerin saldırıları bizi yıldıramayacak» diyor Yıldız işçileri.

İleri Mensucat'ta, 205'i kadın, 270 işçi çalışıyor. Fabrikanın 30 yıla yaklaşan tarihinde ilk grevler bu. Kadın işçiler gündüz, erkekler geceleri nöbetteler. Grevin uzun sürmesinden tek tük yakınanlar var. Ama arkasından ekliyorlar: «Evet, grev, açlık ve daha çok sıkıntı demek. Ne var ki, daha kötü günleri geride bırakmak gerek. Zahmetsiz rahmet olmuyor. Şu noktada geri dönüşten söz etmek, bunu düşünmek bile yanlış. Teslim olmak demek çünkü... Herşeye razı olmak demek... Böyle olacaksa niye greve gittik. Baksana adamlar, grev hakkımıza, sendikal haklarımıza saldırıyorlar. Biraz duralasak tepeden tırnağa yüklenip neyimiz var, neyimiz yok elimizden alacaklar... Yolu yok! Daha doğrusu tek yol bu; Haklarımızı alıncaya kadar sürdürmek...» İşyeri temsilcisi de şöyle diyor: «Grevimiz sürecek, patronlar yenilecek!»

Rekor İdrofil Pamuk işçileri grevde bir buçuk ayı doldurdular. İşyerinde, tek ses, tek yumruk halinde 60 işçi var. Tümü de grevci. Gerçek muhabirin ilgiyle karşılıyorlar. «Radyo, TV, sağcı gazeteler bize sürekli saldırıyor. Gazetemizin bu ilgisi bize güç katıyor.» İşçiler ,sözü hemen patronların mektubuna getiriyorlar...

Yıldız işçileri de grevde dördüncü ayı doldurdu. Teksif'in gerici niteliğini gayet açık biçimde kavramışlar... «Tekstil'e geçmek için büyük bir mücadele verdik. Pek çok ilerici arkadaşımız işten atıldı. Polis ve sıkıyönetimin baskılarını yaşadık. Şimdi ekonomik durumumuzu düzeltmek istiyoruz. Dahası, zamlardan önceki durumumuzu korumak istiyoruz aslında. İş güvenliği için savaş veriyoruz.»

«Baskılar sürüyor mu?» diye soruyoruz. «Hem de nasıl!» diyorlar. «Polis ,ikide bir basıyor, arama yapıyor, gözdağı veriyor... Faşistler de geri kalmıyorlar tabii. Grevin ilk sıralarında saldırarak pankartlarımızı götürmek istediler. Geçenlerde silâhlı saldırı da düzenlediler. Ama gördüğünüz gibi dimdik ayaktayız. Şimdi daha uyanık ve daha kararlıyız. Grevden zaferle çıkmanın, faşistlere de tokat olacağını anlıyoruz.»

Zeytinburnu tekstil grevcileri, diğer tekstil işyerlerinin de artık greve çıkmaları gerektiğini söylüyorlar. İşçi sınıfının birliği sağlanırsa, mücadelenin daha güçlü, daha etkili ve kısa süreli olacağını anlatıyorlar. «Patronları daha çabuk çökertmek için bu şarttır. **DİSK'e de bu konuda önemli görevler düşüyor. Grevci işçileri daha çok desteklemesi gerekiyor.»**

«Grev sürecek» diyorlar. «Ve patronlar yenilecek! Telâşları da bunu göstermiyor mu?»

Rekor İdrofil Pamuk grevcileri.

İlerici Mensucat'ın grevci işçileri: «Grevimiz sürecek, patronlar yenilecek!»

İzmir TOTOMAK işçileri: Grev silahımızı sonuna kadar kullanmaya kararlıyız

17 senelik bir işçinin 4500 lira, 25 senelik bir işçinin ise 4700 lira aldığı bir işyeri Totomak. Grevde geçen üç ayda çok yönlü dayanışmaya tanık olan işçiler, «Daha bir bilenmiş olarak grev silahlarına sarıldıklarını» söylüyorlar.

Görüşlerini istediğimiz baştemsilci Canip Akçadar, grevin oluş nedenlerini ve gelişme seyrini şöyle anlattı:

«47 işçinin bulunduğu işyerinde grevimiz başarıyla sürmekte olup, üç ayı geride bıraktık. Bilinen ve komik denecek kadar yetersiz olan ücretlerimizin yanında, iş güvenliği sorunu da çözüm bekliyor. Paranın bugünkü alım gücü karşısında 4500 lira ne ifade ediyorsa, işverenin gözünde, nazarında da o kadarız. İş güvenliğimiz yok. İşçilerin sağlığı biraz olsun güvence altına alınmamış olup, sağlığımızdan ve gelecek günlerimizden endişe ediyoruz. Zaten biz, patronlardan yapay ve duygusal bir yaklaşım beklememekteyiz. İsteklerimiz asgari olup, insanca yaşayabilme isteğinden kaynaklanıyor. İşyerinde solunum için zararlı olabilen döküm tozlarının dışarıya atılmasını sağlayan cihazlar (aspiratörler) yetersiz kalıyor. Koca işyerinde sadece iki aspiratör var. Böylece patron, işçilerin hem kesesi, hem de yaşamıyla oynamış oluyor.»

Totomak işvereni bu yıl İzmir'de en çok vergi verenler içerisinde ilk on sıraya girmiş. Sözde vergi yarışında ilk on sıraya giren Totomak işyerinde işçi sayısının 47 olması da işin ilginç ve düşündürücü yanı!

İşçiler fabrika özelinde verdikleri sınıf mücadelesi yanında yurt ve dünyadaki gelişmeleri de ilgiyle izliyorlar. IMF'in emredip gerici iktidaların hayata geçirdiği direktiflerle patronun çıkarının özdeşleştiği gerçeğini vurguluyorlar. Siyasi İşbirliği Anlaşması'na (SİA) karşı olduklarını, güncel olan bu olguya karşı tepkilerini de belirtiyorlar.

SİA'ya karşı protestolarını başta işyeri olmak üzere, hayatın her alanında sürdürmekte olup, imza kampanyası ile de sorunu kitleler nezdinde yaygınlaştırıyorlar.

İşçiler, «Grev bizim için gerçekten bir okul oldu» diyorlar. Birçok şeyi burada yaşayarak öğrendik.»

İşçiler, gerçek kurtuluşlarının sağlanmasında, demokrasi ve halk güçlerinin ilkeli birlikteliğinin önemini de belirtiyorlar.

Totomak işçileri, «Grev bizim için okul oldu» diyor.

Diyarbakır'da kooperatiflerin çalışması engelleniyor

Demirel hükümetinin işbaşına gelişiyle birlikte, kooperatifler üzerinde de baskılar arttı. Diyarbakır Kooperatifler 16. Bölge Müdürü Mehmet Kılıç görevden alınmış ve tüm daire personeli üzerine politik baskılar yoğunlaştırılmıştır. Kooperatiflerin bazı yasal işlemlerinin görülmesinde önemli bir görevi olan bu dairenin akim kılınması üzerine eski Bölge Müdürü Mehmet Kılıç muhabirimize şunları söyledi:

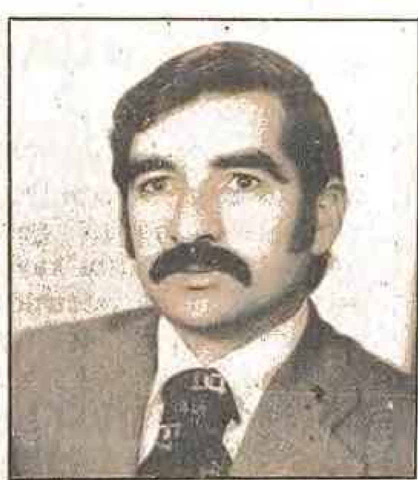
«Mevcut iktidar, kendi sınıfsal çıkarlarını var gücüyle hayata geçiriyor. Bu, onun emperyalizme ne kadar sadık bir uşak olduğunun açık bir göstergesidir. Kooperatiflerde örgütlenen emekçilerin demokrasi mücadelesine güç kattığını gördükçe, kendi sonunun yaklaşmakta olduğunun korkusuyla hırçınlaşıyor ve saldırganlaşıyor. Bu nedenle de, kooperatif hareketini kösteklemeye çalışıyor. Buna karşın solda henüz birliğin sağlanmamış olması, emekçi köylülüğün örgütsüz oluşu, politik arenada burjuvazinin rahatça at oynatmasına olanak sağlamaktadır.»

Kooperatifçilik konusundaki görüşlerini de anlatan M. Kılıç şöyle devam etti:

«Kırsal kesime istihdam olanakları sağlamak, kırsal kesimdeki üreticilerin bağımsız bir ekonomik yapıya kavuşmaları ve kırsal kesimin demokratikleşmesinde önemli yeri olan demokratik halk kooperatiflerinin yaygınlaştırılması için çalışmalara hız verilmelidir. Kır emekçilerinin işçi sınıfıyla birlikte iktidara yönelmelerinde emekçi köylülüğün siyasî örgütünü oluşturmada demokratik halk kooperatiflerine önemli görevler düşmektedir.»

Kooperatifçiliği engelleyen en önemli faktörün burjuva iktidarlarının sınıfsal çıkarları olduğunu da vurguluyor Kılıç:

«Herşeyden önce kooperatifler, devletin güdümünden kurtarılmalı, bağımsız bir yapıya kavuşturulmalıdır. Bölge müdürlüklerine devamlı halkla çelişen kişiler atanmaktadır. Bu bir anlamda kooperatifleri yozlaştırma operasyonudur. Eğitim ve örgütlenme yetersizliği, proje hataları, yeterli finans sağlamadan uygulamaya geçiş, bütçede kooperatiflere ayrılan fonun yetersizliği, gelişen ekonomik koşullara uyum sağlayacak anasözleşme ve yasa değişikliklerinin yapılmayışı, kooperatiflerin gelişmesini engelleyen önemli faktörlerdendir. Devletin kooperatiflere olan desteği bölgelere göre yapılmalı, gelişmekte olan bölgelere öncelik tanınmalıdır. Hatta bu bölgelerde projenin tamamı devlet tarafından karşılanmalıdır. Kooperatifler bankası kurulmalı, bu bankanın yönetim kurulu birim kooperatif üyeleri arasından kooperatiflerce tesbit edilmelidir. Ayrıca, tescil ve ilân işleri ticaret odasından alınmalı Köy-Koop merkez birliğine verilmelidir.»

Gerçek Konuşalım

REMZİ ÇIĞ

Çaresizlerin Azgınlığı

Burjuvazi yükselen grevler karşısında düştüğü çaresizliği gizlemek için her türlü oyuna başvurma girişimlerini sürdürürken, sendikal hakları yutma çabalarını da daha bir iştahla yoğunlaştırıyor. Hani ortalık, hazır toz duman olmuşken, kitlelerin, emekçi halkın demokratik hakları kullandırılmazken, bir de şu grevlerden yakayı kurtarmak hiç de fena olmayacak!

Patron sendikaları sözcülerinin öteden beri hükümetlere dayattıkları, «grev süresinin sınırlanması, ücretlerin dondurulması, sendikaların hükümetçe denetlenmesi» talepleri el altından yasalaştırılmaya çalışılıyor. Öyle ya, bu talepler, Demirel devranında yerine gelmeyecekse, işçi sınıfı Demirel yönetiminde dize getirilemiyecekse, bu ne zaman olacak!

Üstelik Türk-İş de bu konuda patronlarla pazarlığa oturmaya, işçi sınıfını, hani neredeyse yeniden yirmi yıl geri döndürmeye, yani yeni yeni ihanet dizilerine hazırken...

Patronlar, hükümetten «tek sendika» için kanun çıkarmasını istiyorlar. Böylece DİSK'in burnu sürtülecek, etkinliği kırlacak ve Türk-İş'in elinde olacak işçi sınıfının ipleri. Türk-İş'in talepleri de patronların elinde olduğuna göre, işçiler için hak hukuk hak getire!

Bunu sağlam kazığa bağlamak için sendikalardaki tüm organların hükümet denetiminde olmasını zorluyorlar. Hükümeti kim denetliyor peki? «Turgut Özal eliyle patronlar!» diye cevap veriyor işçiler! Yani işçi sınıfının mücadelesini hapsedeceği çuvalın ağzına çift dikiş atma derdinde patronlar!

Ama mızrak çuvala sığmayacak! İşçi sınıfının on yıl önce 15-16 Haziran'da sendikal haklarının gaspedilmesine karşı, kendiliğinden de olsa yükselttiği mücadele bayrağı bugün daha yükseklerdedir. Bugün, bu bayrak, sosyalizm bayrağıyla birlikte ve dimdik yükseliyor.

Burjuvazinin karşısında, şu an, ekonomik-demokratik haklar için grevde olan yüzbin tekstil, metalürji, cam işçileri vb. var! Ama sendikal hakları boğazlamayı, hele bir denesin! Karşısında yüzbinleri, milyonları bulacaktır.

Elazığ Karayollarında işçi kıyımı

Kamu işyerlerini faşistleştirme çabası bütün hızıyla sürüyor. Elâzığ'da Karayolları 8. Bölge Müdürlüğünde çalışan dokuz ilerici işçi, «kadro fazlalığı» gerekçe gösterilerek işten atıldı.

Bölgede örgütlü bulunan Doğu Yapı ve Yol-İş Sendikası, MHP'yle organik bağlar içindeki faşist Yol-İş Sendikası'nın işyerindeki etkinliğini silmiş ve işkolu yetkisini geçtiğimiz yıl kazanmıştı. Atılan işçiler, sendikanın etkin üyeleri durumundalar. Bölge Müdürlüğü işyerlerinde yeniden faşist sendikayı canlandırmak amacıyla işçilere yapılan baskılar sökmeyince işçi kıyımına başlandı. Alınan haberlere göre, 150 dolayında işçinin atılması bekleniyor. Yerlerine alınacak kimselerin ise faşist kadrolar olacağına kesin gözüyle bakılıyor

İlerici sendika yetkilileri, kıyımın siyasî amaçlar taşıdığını belirterek, işyerlerinde faşistlerle işçiler arasında çatışmaların çıkabileceğini söylüyorlar. Sendikacılar, faşist baskı, kışkırtma ve kıyımların doğuracağı sonuçlardan tümüyle yetkililerin sorumlu olacakları konusunda ilgili makamları da uyardılar.

Öte yandan faşistlerin, ilerici mühendis ve işçileri sürgün ederek Elâzığ DSİ 9. Bölgeyi de işgal etme çabaları içinde oldukları belirtiliyor.

GREVDEKİ ELBİSTAN BELEDİYE İŞÇİLERİNE SALDIRAN FAŞİSTLER PÜSKÜRTÜLDÜ

Grevde 650. günü geride bırakan Elbistan Belediye İşçileri üzerindeki sistemli gerici baskıların yanısıra, faşist saldırılar da yoğunlaşıyor.

Genel-İş üyesi işçilerin iki yıla yaklaşan bir süreden beri kararlılıkla sürdürdükleri şanlı grevin kırılamayacağı görülünce, işçileri sindirme ve grevi kırma işini bu kez faşistler üstlenmişlerdir. 50 - 60 kişilik bir grup halinde grev yerine gelen faşistler, küfür ve nâralarla işçilere saldırmışlar, ancak işçiler saldırıyı püskürtmüşler ve bu tür provakasyonlara pabuç bırakmayacaklarını bir kez daha göstermişlerdir. İşçiler, belediye başkanının işbirlikçisi olan faşistlerden yılmayacaklarını, işverenin her tür lü tertibini bozacaklarını söylüyorlar.

Son dakikada aldığımız bir habere göre, Elbistan belediye işçilerinin grevi 646. gününde Bakanlar Kurulu'nca ertelendi. Faşist saldırganların beceremediği grev kırıcılığının ardından, işçilerin haklı mücadelesi hükümetçe bastırılmak isteniyor.

İşçiler, 646 gün boyunca yılmadıklarını, yenilmediklerini, mücadeleyi sürdüreceklerini söylüyor ve «işçi sınıfının mücadele azmi karşısında tüm baskı ve oyunlar etkisiz kalacak, zulümler sökmeyecektir,» diyorlar.

SİLİFKE'DE DSİ DE 16 İŞÇİ SÜRÜLDÜ

Kamu işyerlerini faşistleştirme operasyonu Silifke DSİ 62. Şube Müdürlüğünde de sürdürülüyor. Teknik Şube Müdürü M. Ali Boz göreve başlamasıyla birlikte yardımcılığına Mehmet Kurşun'u alarak Şube Müdürlüğünü MHP karargâhı olarak kullanmıştır.

İlerici işçi, memur ve teknik elemanların faşistleştirtirme girişimlerine boyun eğmemeleri üzerine başvurulan yasadışı nakil ve kıyım uygulamaları had safhaya varıyor. İşçilerin Türk-İş'e bağlı TES-İŞ yerine Enerji-İş'e üye olmak istemeleri ve bu bağımsız sendikanın işyerinde yetki alması yönündeki çalışmaları faşistlerce engellenmek ve ilerici işçiler sindirilerek sarı sendikanın hâkimiyeti sürdürülmek istenmketedir. İşçiler, baskı ve tehditle Enerji-İş'ten istifa ettirilerek yeniden TES-İŞ'e döndürülmekte, karşı çıkanlar ise sürülmektedir.

Yürürlükteki iş yasasını ve toplu sözleşmeye rağmen iki işçi Hatay ve Anamur'a, diğerleri Erzurum, Van, Yozgat, Urfa, Sivas ve Kastamonu'ya olmak üzere 16 işçi sürgün edilmiş, kararnameleri baskı ve tehditle imzalatılmıştır. Buna rağmen işçilerin yollukları da ödenmemekte, işbaşı yapmaları için zorunlu süre olan 15 gün içinde yeni işyerlerine gitmeleri böylece engellenerek müstafi sayılmaları amaçlanmaktadır.

Diyarbakır sağlık kuruluşlarında sürgünler artıyor

Diyarbakır... Türkiye'nin genel sorunlarını, egemen milliyetçi burjuvazinin katbekat yansıtmak için her yola başvurduğu Doğu'nun bu en büyük yerleşim merkezi, şimdilerde tam bir sorunlar yumağı durumunda. Bu sorunlar yumağının bir ucu da sağlık sorunlarıyla ilgilidir ve belki de en önemlisidir.

Diyarbakır'da, Tıp Fakültesi, Sağlık Koleji, Çevre Sağlık Koleji, Nümune Hastahanesi, SSK Hastahanesi, Askerî Hastahane, Hıfzıssıhha Enstitüsü, Doğum Evi, çeşitli dispanserler, sağlık ocakları ve sağlık evleri, bir de çok «şanslı» insanların yararlandığı özel hastahaneler vardır, ama bütün bunlara karşın büyük bir sağlıksızlık sorunu vardır ve bu sorun artık kangren olmuştur.

Doğu'daki hastaların hemen tümünün akın ettiği Diyarbakır'da salgınlar uç vermiş durumdadır ve sürekli ilerleme istidadı göstermektedir. İlgililerse her şeyi bir yana bırakmışlar, Sağlık Bakanına nasıl yaranacaklarını düşünüyorlar.

Kentin kanalizasyon suları içme sularına karışıyor, sebze bahçeleri lâğım sularıyla sulanıyor, kentin üzerinde toz bulutları dolaşıyor ve böylece halk sağlıksızlığa mahkûm edilerek cezalandırılıyor. Şu sıralarda trahom salgın halinde. Ova köylerde % 5-25, dağ köylerinde % 5-10 oranında yaygınlaşıyor. 100 poliklinik vak'adan 60 kadarında trahoma rastlanıyor. Sıtma salgın durumda, bağırsak enfeksiyonu adı yakıştırılan kolera, amipli dizanteri, tifo, paratifo ileri boyutlarda gözleniyor. Ayrıca, çocuk felci ve Malta hummasında hasta sayıları artıyor.

Orta yerde bütün bu somut gerçekler bir yalçın kaya sertliğiyle dururken, Sağlık Bakanlığı, il emriyle göreve alınan 32 sağlık emekçisinin tayinini (siz sürgün okuyun, ki il emriyle alınıp Bakanlıkça tayin edilen ilk örnek bu olmaktadır) faşist hareketin cirit attığı Erzurum, K. Maraş, Gümüşhane, Nevşehir, Yozgat, Erzincan'a yapmıştır. Sürülenler gidemeyecekleri için, istifa etmek zorunda kalacaklar ve onlardan boşalan yerlere fasist militanlar alınarak faşist bir kadro oluşturulacaktır. Böylece, faşist hareket boğulduğu Diyarbakır'da yeniden hortlatılmaya çalışılacaktır. Bu arada sıkıyönetimde görevli bir yüzbaşının eşi olan Fatma Tozar da her nasılsa listeye alınmış, ancak hemen düzeltilmiştir. Uygulamaya sokulması için sıra bekleyen 52 kişilik bir liste daha vardır ve bu uygulamaların sonucunda Doğu'da zaten olmayan sağlık hizmetleri tamamen felce uğrayacaktır. Daha önce Tabipler Odası tarafından bir açıklamayla ilgililerin dikkati çekildiği halde, pervasızlık devam etmektedir.

Van yapı işçileri direnişte

Bayındırlık Bakanlığına bağlı Van Yapı İşleri 13. Bölge Müdürlüğünde çalışan işçilre, işverenin servis arabalarını kaldırması ve arazi tazminatını vermemesi üzerine 16 Haziranda direnişe geçtiler.

İşverenin kazanılmış haklara yönelik saldırısını önlemek için, işyerinde örgütlü bulunan Yol-İş ve Baysen Sendikaları, işçilerin haklarını almak için birlikte davranıyor, omuz omuza mücadele ediyor.

İşyerinin şehirden yedi kilometre dışında olması nedeniyle işçiler sabahın alaca karanlığında kalkıp yol yürümek zorunda bırakılıyor. İşçilere verilen ücret geçinebilmelerinin çok çok altında olmasına rağmen, ayda üç bin lira da yol parası vermelerine yol açılıyor. İşveren yetkilileri servis arabalarını garaja kilitletiyorlar.

Araziye çıkan işçilerin, arazi ücretlerini almaları iş yasası gereği iken, hem bu toplu iş sözleşmesinde de belirtilmişken, işveren yetkililerinin, işçilerin bu haklarını gasb etmeye yönelik çabaları boşa çıkarılacaktır. Yol-İş'li, Baysen'li işçilerin birlikte davalarına sahip çıkmaları patronu dize getirecektir.

GERÇEK

kıssadan hisse!.. H.ELŞAN

